

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Den store erkjennelse

Jesu Kristi lære som praktiserende samfunnslære og samfunnssystem

Til det spørsmål som sansynligvis mange stiller: Kan Jesu Kristi lære overhode praktiseres, vil jeg svare med innledningsvis å stille dette spørsmål: Fins der overhode, eller har der noen sinde i menneskenes historie vært noe ideologisk utformet og praktisert samfunnssystem som har gitt menneskene den frihet og fred, - den trygghet og harmoniske samkvem, nasjonalt og internasjonalt, som menneskene opp gjennom alle tider har ønsket og høyet etter og kjempet for?

Er det ikke heller så at menneskene, gjennom sine utallige oppkonstruerte samfunnsformer, i virkeligheten har fått det motsatte av hva de håpet på og kjempet for?

Jesu Kristi lære har aldri kommet til sann praktisk utfoldelse hverken individuelt og langt mindre som samfunnssystem. Sann

kristendom har ikke eksistert som praktiserende samfunnsform, - kanskje unntatt i de første apostlerdage - og dette på tross av at det sies i Bibelens opplysninger at «Jesus kom for å grunnlegge gudsriket på jorden».

I den religiøse oppfatningen av kristendommen, blir det fremholdt at Jesus i vesentlig betydning er de gamles trøst. I religiøs betydning skaper kristendommen sinnsro for psykiske lidelser, den gir en uforklarlig forjettelse om en bekymringsfri tilværelse etter døden. Dette mysterium og dette ønske med håp og tro på et Elysium eller et Valhall på et eller annet sted etter den fysiske død, har i følge vår religions historie vært et typisk religiøst tankespind som har hatt almindelig tilslutning hos alle folkeslag både før og etter Kristus.

Men i vår realistiske tidsalder da mystikken og åndsmørket mer og mer må vike for de realistiske sannheter, da bør og skal og må også den kristne lære komme på realitetens og sannhetsforskningens spørreskjema.

Eksempelvis, spørsmål 1: Er ikke Jesu Kristi lære først og fremst en samfunnssak? Spørsmål 2: Er Jesu Kristi påvisninger direkte adressert til menneskehetens samfunnsliv på jorden? Spørsmål 3: Er Jesu Kristi «frelserverk» nettopp den ting å oppklare og å oppheve samfunnslivets uløste problemer - de sosiale og de økonomiske problemer -, som til alle tider skaper frykt og interessenmotsetninger, undertrykkelse og hat, massebrodermord i krig?

Det er i hvertfall ærligt, konsekvent og logisk å resonere ut fra

den kjennsgjering at vi først og fremst må søke å løse våre nærliggende problemer, hvor mammonsdyrkelse og masse mord har fått en viss «moralsk» berettigelse -, før vi kan vente å få adgangstillatelse til et bedre og edlere sted.

Denne selvfølgelighet fremholdes også av «Mesteren» fra Nasaret der han i Matt. 18.18 sier: «Sandelig sier jeg eder. Alt det i binder på jorden skal være bundet i himmelen». En lignende hentydning kommer Kristus med til teologen Nikodemus: «Sandelig sier jeg deg. Vi taler det vi vet, og vi vidner det vi har sett, og I tar ikke imot vårt vidnesbyrd. Når jeg sier eder de jordiske ting og I ikke tror, hvorledes skal I da tro om jeg sier eder de himmelske». Vi har også Kristi henvisning til det faktum at «- intet er skjult som ikke skal

åpenbares, og intet er dulgt som ikke skal bli kjent». (Matt. 10.26). Det er utelukkende sannhetens lysstråler som kan frelse og frigjøre menneskeslekten.

Hva er det som egentlig er det grunnleggende i Jesu Kristi lære for etableringen av et menneskesamfunn hvor betegnelsen «Gudsriket» den høyeste, sublimeste form for vårt samfunnsliv får en definitiv utfoldelse? Og hvilken lovparagraf i den kristne samfunnslære som har aller størst betydning?

Når vi i sannhetens navn skal søke inn til realitetene i dette store livsviktige spørsmål, så må vi selv-

■ forts. side 10

Tre byggestener

Av Hans Eitrem

Jeg er sønn av S. Eitrem som står for flere populære faglige bøker med emner fra antikken. Av disse kan nevnes Sokrates «Mysteriereligioner i Antikken og Ved Nilens Bredder for flere tusen år siden». Dessuten har han oversatt Menanders (342 e.l. 341 - 291 f.Kr.) «Misantropen».

For øvrig kan nevnes at Eitrem sto bak etableringen av Den Norske Papyrus Samling. I denne inngår en Svartebok. Den er 3 1/2 meter. Eitrem var agnostiker. Han var ikke utmeldt av kirken.

Kristendommens vugge sto i Palestina. Det var en prestestat hvor politikk og religion gikk sammen. Dagens eksempel på en prestestat er Iran.

Lilleasien, inklusive Palestina, var i lange tider kontrollert av Egypten (religion: Osiris) og senere erobret av Persia (religion: Zarathustra/Mitra). I 334 f.Kr. gikk Aleksander den store over Bosphorus med førti tusen mann og

beseiret Perserkongen. Hellenerne holdt seg til Kornmysteriet (Demeter/Persefone). Hellenerne ble i Orienten i ca. 400 år etter Aleksanders bortgang.

Den bibelske arv har en dunkel opprinnelse. Kristendommen er et livssyn. Det er et religiøst hjelpemiddel myntet på de enfoldige («gå til de tapte får», Mat. 10.6.). De enfoldige er kvinner, barn og slaver.

Jesus har ikke etterlatt seg noe skriftlig, alt foregikk muntlig fra hans side. Det første av de fire evangeliene, Markusevangeliet, ble først skrevet 40 år etter Jesus' død. Jesus var 30 år da han begynte som forkynner. Man må anta apostlene var på samme alder. Det siste evangeliet, Johannesevangeliet, ble skrevet så sent som hundre år etter Jesus bortgang. Johannes ble 95 år.

Av disse opplysningene må man kunne slutte at samtlige evangelier er skrevet av helt andre som har vært skriftkyndige.

Noe av det Jesus har sagt er gått

tapt, og andre ting er kommet i stand. Først under Keiser Konstantin den Store (ca. 275 - 337 e.Kr.) fikk kristendommen en fast form.

Kristendommen bygger på tre byggestener. Disse er: Gud, Jesus og Paulus.

Gud

For femti år siden spurte jeg min far: Hvem er Gud? Svaret var: Det ukjente.

Noe av det som den gang var ukjent må man anta er kjent i dag. Hva Jesus har lagt i ordet vet man ikke.

Sokrates ble anklaget for å gå imot gudene og vilde ungdommen. Domstolen tok anklagen til følge og dømte Sokrates. Straffen var døden. Etter dette hadde han valget mellom å ta gift eller å gå i landflyktighet. Hans venner var villige til å hjelpe ham å flykte. Hva skulle han gjøre? Han valgte å spørre oraklet i Delfi. Oraklet finner vi på ulike steder der hellenerne skal ha slått seg ned over tid. Eksempelvis i Persia og Libya.

Svaret Sokrates fikk fra oraklet i Delfi må ha vært tvetydig.

Dette fikk ham til å gå i seg selv fordi han er Daimon, d.v.s. Gud er i mennesket (Povl Johs. Jensen: «Sokrates»). Daimon er ifølge J. W. Fuchs den innerste stemmen. Den er ifølge Sokrates guddommelig.

Over inngangen til Apollotempelet står det: «Erkjenn deg selv». Apollotempelet er oraklets hjemsted.

Etter dette bestemte Sokrates seg for å ta gift. Han gjorde det fordi han så loven som den høyeste rettferdighet. Den lov det her var snakk om var Solons Lov. For Sokrates var det snakk om den filosofiske gud som sto for sannhet, rettferd og mot. Kristendommens gud er bestemt ut fra det gamle og nye testamentet og gitt i treenighetslæren. De tre er Gud, Jesus og Den Hellige Ånd. Talsmannen som Jesus sendte var den hellige ånd. Han står for visdom og forstand. (Mark. 13.11, Matt. 3.11, Johs. 10.33 og 2 Kor. 6.16). Han er et menneske (2

Tim. 1.14).

Hvilke hjelpemidler er det Gud spiller på? Etter min mening er det: Sansene, følelsene, frykt (mot) og ånd (fornuft). Meget av det stoff jeg har trukket frem her har jeg hentet fra «Platon», oversatt av Egil A. Wyller: «Erkjenn deg selv».

En annen som har ledet meg inn på denne konklusjonen er Aristoteles. Han levde fra 384 - 382 f.Kr. Han var elev av Platon og senere hans etterfølger ved Akademiet i Aten. En annen som har bidratt er Zenofon som har skrevet boken «Erindring om Sokrates» oversatt av Henning Møland.

Jesu' historie - hellenerne

Fra å være en mindre stat vokste Persia gjennom krig til en stormakt. Først østover og senere vestover. Det land i vest det gikk ut over var Grekenland.

Den første storkonge som angrep Grekenland var Kyros II (559

■ forts. side 11

Samfunnsliv

Grunnlagt 1931

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Bertram Dybwad Brochmann
grunnleggerDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørAnders Ryste
disponent og hjelperedaktør
6150 Ørsta

Med i redaksjonen

Astrid Strømme
Indre Sædal 16, 5098 Bergen
Tlf. 555 90 982 (mor'gon/kveld)Aase Brenne
Utløbakken 43
5260 Indre ArnaVed innbetalinger benyttes
NB! Postgironr.: 0532.08.40645Internett: www.samfunnsliv.no**OPPMUNTRENDE
MØTER
UTE OG HJEMME**

Svein Otto Hauffen

Det er oppmuntrende å møte interesserte mennesker med åpenhet til flere sider; bl.a. til Samfunnsliv (SL). Blant interessante foredragsholdere ved Karlsuniversitetet i Praha kunne også flere norske nevnes, bl.a. Dag Solstad og filosofiprofessor Arne Næss.

Storavisen "Dnes" (1 dag), publiserte nylig et helsides intervju med Næss.

Etter sitt foredrag kom 91-åringen muntert smådansende henover gulvet og samtale friskt med interesserte. Da jeg gav ham et SL, responderte han spontant. "Ja, dette vil jeg gjerne se nærmere på!"

Da vi møttes noen timer senere, sa han med begeistring i stemme og øyne bl.a.: "Vi trenger et blad som dette! Og jeg ønsker redaksjonen og medarbeidere fremgang og lykke til!"

Beleilig anledning

Det ville bli oppmuntrende bl.a. for sistnevnte om noen etternølere abonnenter snart innser det samme. Og i hvertfall ikke nøler med innbetaling av Bladpenger – men gjør det nå. Og derved i praksis viser medansvar, samkjensle og solidaritet med redaksjonen, så vel som med sine medbetalende "forgjengere" – til posthuset. Ved omgående innbetaling av personlig kontingent.

Gledelig oppmuntring

Nevnte kunne kanskje også ses som beleilig anledning til samtidig å ordne innbetaling for gaveabonnement på SL, til kjenning, venn eller slektning?

Eller enda bedre: til "både og"?

Nevnes kunne flere gode eksempler på dette fra glade givere. Til månedlig glede for tilsvarende mange mottakere. Dette ville samtidig medføre fortjent oppmuntring, bl.a. for den velarbeidende redaksjonen som trofast gjør sitt beste for å gi leserne det best mulige: til ny livsorientering med aktuelle innblikk, overblikk – og helhetssyn. Bl.a. på livet rundt oss – og i oss.

**Samfunnsliv
for 10 år siden:****Kva med litt
sjølkritikk?**

Ved stortingsvalget brukte vi mye kritikk om den som vi har valgt til å styre oss. Men det kan vel også være mye å kritisere oss som skal styres. Vi har demokratisk (folkestyrt) samfunn, og derfor har vi alle ansvar og forpliktelser, og derfor bør vi heller hjelpe dem som har ansvaret i å ordne samfunnet, enn bare å kritisere dem.

Det er mye kritikk mot helsevesenet nå for det tar lang tid for å få hjelp. Men her kan det kanskje være grunn til mye kritikk til oss som fordrer hjelp, for det vi lever usunt, så det er for mange som må ha hjelp.

Som medlem i et demokratisk samfunn, vil jeg framsette den ide, at vi samarbeider med myndighetene for å forandre grendehusene fra å brukes til pengeveksling og penge-spill, til å forandres til å brukes som sosiale møtesteder. Det mener jeg ville være en fordel, både psykologisk og medisinsk og økonomisk.

Ola Øverbø, Lillehammer

Tåkesyner

Av May Lorentzen

Det senket seg ved kveld
en skumring over jorden;
En sommer står og tar farvel,
slik er naturens orden.

Så faller det et tåkeslør
nedover fjell og lier,
og det som var så klart fra før,
blir skyggelagte stier.

Så driver det fra havet inn
et regnvær over landet...
det føles av en vestavind
som lager skum på vannet.

Mon tåken i vårt eget sinn
vil klare opp – omsider?
– når lyse tanker flytter inn
med nye, gylne tider?

LEDER -**NRK OG
NYORIENTERINGEN**

Det har ikke vært mye stoff om BDBrochmann og Nyorienteringen i NRK Radio.

På side 3 i Samfunnsliv er gjenoptrykket en brevveksling mellom nyorienteringsvenner som forsøkte seg for første gang med en henvendelse til Riksringkastingen om å få komme på lufta med de revolusjonerende ideene fra samfunnsreformatoren Brochmann.

Men det er ikke enkelt å bli profet i sitt eget land.

En av nyorienteringens gamle støttespillere, Bj. D. Opsjøn, sendte meg kopier av disse brevene samt to foredrag av Sigurd Jacobsen som var tenkt å være en slags start på en foredragsserie i radioen. Men slik ble det altså ikke.

Bj. D. Opsjøn har også sikret oss BDBs foredrag på bånd slik at vi har kunnet digitalisere dem for fremtiden. Når bare bredbåndsmuligheten kommer til redaktørens område, er det da meningen å legge ut disse foredragene på internett som såkalte mp3-filer som alle og enhver kan laste ned og spille av på sin egen PC.

Det første foredraget til Sig. Jacobsen ble trykket i nr. 5 av Samfunnsliv. Det andre foredraget står som førstesideoppslag i denne utgaven av avisen og har tittelen "Den store erkjennelse."

I en verden som er til de grader opptatt av brød og sirkus (OL i Kina er nettopp avsluttet med et utrolig antall timer med sendinger i radio og TV – her spares det ikke på noe!), er det ikke rare interessen for nyorienteringens ideer om et annerledes samfunn.

Man vil heller underholdes til døde.

Og da snakker vi om åndelig død.

Internett kan gi oss muligheten til å plystre NRK en lang marsj. Ved å legge ut foredrag som lydfiler på Samfunnslivs hjemmeside eller Youtube.com (som er et møtested for alle bilde- og lyd-interesserte: her legges det ut filmer og foredrag og alskens underlige saker fra hele verden som folk kan klikke seg inn på og spille av når det passer dem.)

Kanskje kan et friskt foredrag av BDBrochmann på Youtube.com vekke enkelte opp fra den åndelige død?

□ DOJ

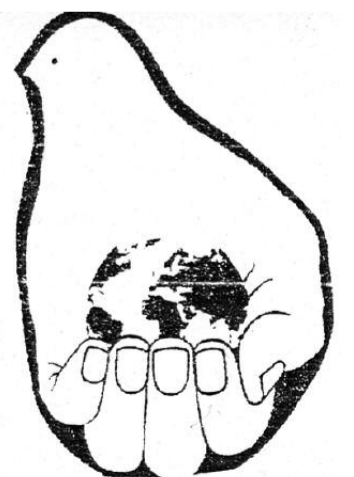
**Astrid Strømme i
permisjon fra redaksjonen**

Medredaktør for Samfunnsliv har bedt om permisjon fra redaktøransvar på ubestemt tid p.g.a. personlige årsaker.

Vi vil med dette få rette en takk til Astrid Strømme for hennes innsats som medredaktør de siste årene samt initiativtaker og primus motor for Sommerstevnene i Bergen.

Vi håper inderlig at hun kommer sterkere tilbake ved en annen anledning både når det gjelder avisen og Sommerstevnene. Uavhengig av hennes permisjon, er det planlagt en større omlegging av avisen fra 2009 ved at vi går ned på antall utgivelser men øker sideantallet. Dette vil lette redaksjonsarbeidet betraktelig i tiden fremover. Vi kommer tilbake med mer informasjon i forbindelse med omleggingen.

AR DOJ

Nyorientering

En henvendelse til Kringkastinga

Norsk Riksringkasting, Oslo

Gjennom vår studiesirkel er det blitt pålagt undertegnede å rette en henvendelse til Dem med anmodning om å få i stand diskusjonskvelder omkring B. Dybwad Brochmanns forskerarbeid og forfatterskap.

Som innleder ville det være ønskelig om forskeren og forfatteren selv kunne få komme til mikrofonen. Hvis det imidlertid ikke passer Kringkastingen å benytte ham, tør vi foreslå noen av hans medarbeidere - f.eks. ingeniør G. E. Bonde, Bergen, lærer O. B. Øye, Hauge-sund, eller redaktør Hoff, Aalesund.

Ved en slik diskusjon ville det være av interesse at alle synspunkter ble representert ved opponenter fra de respektive forskningsområder.

Som første emne kunne vi tenke oss å foreslå følgende:

1. Har Norhe et tredje alternativ til Øst - Vest, og i tilfelle - hva kan Norge gjøre for å avverge en tredje verdenskrig?

2. Kan det tenkes at både nordmenn, russere og amerikanere vil fred, men opprettholder systemer som fører til det motsatte av det til-siktede? - Hvis så er tilfelle, er vi da alle medskyldige i det som skjer?

Som kjent har B. D. B.s sosiologiske forskning vakt interesse såvel innenlands som utenfor landet. En del av hans arbeider er således oversatt til andre språk, og mer står for tur til å bli oversatt. Vi mener derfor at tiden nå er inne til at vårt

eget land tar stilling til ovennevnte forskningsarbeid - hvis vi da ikke bare skal fungere som gjenfortellere til tidens framsteg.

På vegne av de 263 stemmer som innen vårt herred ble avgitt ved siste stortingsvalg for disse nyorienteringstanker, vil vi derfor be om at Kringkastingen finner anledning til å ofre noen av sine kostbare minutter til belysning av det nye livsbillede, som i dag over hele verden holder på å gjøre seg gjeldende.

Vi vedlegger bekreftelse fra herredets lensmann over det avgitte stemmetall, som forøvrig utgjør 40,1 prosent av de avgitte stemmer.

I håp om at vår henstilling vil bli imøtekommet, tegner vi ærbødigst,

Einar Winther, lærer
Bj. D. Opsjøn, forretningsfører
Trygve Nøstvik, gårdbruker
Kåre Lauvset, handelsbestyrer
Jens Flatmo, skoleinspektør
Jens Estensen, sjåfør
Kr. B. Flatmo, sagbrukeier

Henstillingen tiltredes av:
Gustav B. Skog, ordfører
Ole Bendiksen, form. i Velfjord arbeiderparti
Anton Stoveland, sokneprest

Kopier av denne henvendelse er sendt til «Lofotposten», Adresse-avisen, «Samfunnsliv», «Arbeider-Avisa» og «Verdens Gang».

KF/SHt Oslo, 7. mars 1951

Herr lærer Einar Winther m.fl.
Hommelstø.

B. Dybwad Brochmanns forskerarbeid.

Til spørsmålet om en programserie om B. Dybwad Brochmanns forskerarbeid må svares at kringkastinga ikke har høve til å ta opp et slikt spesielt emne.

Ærbødigst
Kaare Fostervoll

Herr kringkastingssjef Kåre Fostervoll,
Norsk Riksringkasting,
Oslo

Ad: B. Dybwad Brochmanns sosiologiske forskerarbeide.

Vi har med takk mottatt Deres skriv av 7. mars d. å., som var svar på vår henvendelse om å få i stand diskusjonskvelder omkring B. Dybwad Brochmanns forskerarbeide.

Skriver ble referert i vår studiesirkel, møte den 15/4-d. hvoretter det ble sluttet følgende fornyet forespørsel:

Etter som kringkastinga ikke har høve til å ta opp sosiologiske emner i diskusjon, hvor vår landsmann B. Dybwad Brochmann kunne få fremlegge sine forskningsresultater til offentlig belysning, tør vi be Dem underrette oss om hvorledes vi skal forholde oss for at nyorienteringens beste talere kan få slippe til mikrofonen? Vi mener å kunne foreslå aktuelle emner som ikke bare vil interessere store deler av det norske folk, men kanskje også føre til oppklaring av de mange interesse-motsetninger verden strider med.

Vi imøteser Deres svar med takk.

Æbødigst
for nyorienteringens studiesirkel i Velfjord

Bj. D. Opsjøn Trygve Nøstvik

Kjempesprekker i grønlandsk isbre

VG på nett
Kilde: © NTB

Satellittbilder viser at en av Grønlands største isbreer er i ferd med å dele seg. Forskere er uenige om konsekvensen.

Det er den enorme Petermann-breen, den største flytende ismassen på den nordlige halvkule, som er i ferd med å gå i oppløsning.

En enorm sprekk på 11 kilometer er i ferd med å skille en isblokk på 28 kvadratkilometer fra breen. I verste fall kan en tredel av breen bryte løs.

Hva dette kommer av og hvilke konsekvenser det får, er forskerne uenige om.

- Dette er et signal, men vi vet ikke helt hvordan vi skal tolke det, fortalte den amerikanske romfartsorganisasjonen NASAs isforsker Jay Zwally til nyhetsbyrået AP.

Normalt?

Det forskerne nå spør seg, er om Petermanns vekt tap følger normal breevolusjon, eller om det skyldes global oppvarming.

Spesielt oppmerksomme er de på at fenomenet forekommer stadig lengre mot nord. Forskeren Konrad Steffen fra University of Colorado mener på sin side at forvitringen er naturlig.

- Sprekken er ikke illevarslende. Dette er sånn det skal være, fortalte

ISEN SMELTER: En av Grønlands største isbreer, Petermannsbreen, blir stadig mindre og er ifølge forskere i ferd med å spreke. I verste fall kan en tredel av breen bryte løs. Foto: SCANPIX

te han AP etter et besøk på Grønland.

Høyere vannstand

Andre forskere frykter at utviklingen bidrar til høyere vannstand, slik det antas at issmeltingen i sørlige Grønland gjør.

Petermann er nemlig ikke den eneste breen som truer med å gjøre Grønland grønt. Den enorme Jakobshavn-breen sør på øya har ikke trukket seg hurtigere tilbake i de 150 årene den er blitt observert. Fra 2001 til 2005 mistet breen omtrent 94 kvadratkilometer.

- Den kan trekke seg tilbake i

utallige kilometer, og det finnes ingen mekanisme som kan stoppe den, meddelte isforskeren Jason Box ved Universitetet i Ohio etter å ha fulgt og kartlagt Jakobsbreens bevegelser.

Globalt fenomen

Jakobsbreen og Petermannsbreen er riktignok ikke de eneste ismassivene som krymper.

8 juli i år mistet den argentinske isbreen Perito Morena en 60 meter høy isblokk på flere tusen tonn. Da var det flere forskere som ga klimaendringer skylden.

*Faktastil om kua,
skrevet av en barneskoleelev*

Historien om Kua

Kua er et husdyr... Men den kommer også utenfor huset. Og den lever ofte på landet, men den kommer også inn til byen, men bare når den skal dø.

Men det bestemmer den ikke selv.

Kua har syv sider... Den øverste siden - Den nederste siden - Den forreste siden - Den bakerste siden - Den ene siden - Den andre siden

- Og den innvendige siden.

På den fremste siden sitter hodet... Og det er fordi hornene skal ha noe å sitte fast på. Hornene er av horn og de er bare til pynt. De kan ikke bevege seg, men det kan ørene. De sitter ved siden av hornene. Kua har to hull foran i hodet. De kalles ku-øyer. Kuas munn kalles mule. Det er nok fordi den sier muuhh.

På den bakerste siden sitter halen... Den bruker den til å jage

vekk fluer med, så de ikke faller ned i melka og drukner.

På den øverste siden - Og den ene siden - Og den andre siden, er det kun hår... Det heter ku-hår og har alltid samme farge som kua.

Fargen til kua heter kulør.

Den nederste siden er den viktigste for der henger melka. Og når budeia åpner kranene så renner melka ut. Når det tordner så blir melka sur...

men hvordan den blir det har jeg ikke lært meg ennå. Kua har fire ben...

De heter ku-ben. De kan også brukes til å trekke ut spiker med. Kua spiser ikke så mye, men når den gjør det spiser den alltid to ganger. De fete kuene lager helmelk. Når kua har dårlig mage lager den ost. I osten er det hull. Men hvordan den lager hullene har jeg heller ikke lært ennå.

Kua har god luktesans... Vi kan lukte den på lang avstand. Kuas valper heter kalver. Kalvens far heter okse, og det gjør kuas mann også. Oksen lager ikke melk og er derfor ikke et patte-dyr.

Den som kommer og henter kua når den blir gammel heter kufanger.

Den sitter ofte foran på biler. Så blir kua slaktet, man heller melka på pappkartonger som vi kan kjøpe på butikken. Kuas fire ben blir sendt til snekkeren. Det kalles gjenbruk.

Som man kanskje ser kua et nyttig dyr. Og derfor liker jeg kua veldig godt.

Lærerens kommentar: Jeg har aldri lest noe lignende!

Arbeidsoppålgave om Nasjonal Samling

Finnes det parti(er) i Norge i dag som innehar noen av disse prinsippene? Tror det er viktig å analysere partipolitikken fremover mot valget i 2009 for å få klarhet i slike ting.

DOJ

KAPITALISME OG VERDENSKRISE

Nasjonal Samlings program (1934)

17. mai 1933 stiftet Vidkun Quisling partiet Nasjonal Samling. Han ønsket å skape et parti etter mønster fra fascistpartiene i Italia og Tyskland. Programmet er gjengitt nedenfor.

OPPGAVE

Les om fascismen i læreboka, og pek på fascistiske trekk i Nasjonal Samlings program.

KILDE

Nasjonal Samlings program

Nasjonal Samlings mål er: Nasjonal enhet uten klassemotsetninger og partier, et solidarisk folkesamfund bygget opp på yrkeslivets grunn, med sterkt og stødig styre – et faglig folkestyre. Ut fra dette grunnsyn vil bevegelsen gjennomføre følgende program:

I. Staten og samfundet

1) En handlekraftig nasjonal riksregjering uavhengig av partipolitikk.

2) Nasjonens kultur- og næringsliv organiseres i selvstyrende legaliserte yrkeslag (laug) som danner bindeledd mellom den enkelte og staten, under statens kontroll. Et riksting av yrkeslagene organiseres og gis innflytelse på rikets styre.

3) Statsforvaltningen rasjonaliseres med sterk økning av fagkyndiges innflytelse, og med skarpt skille mellom den alminnelige forvaltning og statens forretningsdrift.

4) Det kommunale selvstyre omlegges, og kommunene undergis effektiv statskontroll. Fylkesmenenes stilling som organ for regjeringsmakten styrkes. Grundig opprydning i de kommunale gjeldsfor-

hold. Skarpt skille mellom statens og kommunenes oppgave og ansvar.

5) Lov og rett håndheves uavkortet. Staten overtar alt politi. Korrupsjon og uhederlighet bekjempes strengt. Det skapes vrydnad for domstolene. Lægfolks deltakelse i rettsavgjørelser innskrenkes.

6) De offentlige finanser ordnes etter en flerårig finansplan med streng økonomi og minst mulig trykk på arbeidslivet. Samskatt innføres, og skattene bringes etter hvert ned på et rimelig nivå, ens for hele riket. Bundne utgifter løses.

7) Frivillig arbeidstjeneste innføres for all frisk ungdom for å styrke solidaritetsfølelsen og som et ledd i arbeidet for å bygge landet.

II. Arbeidslivet

8) Rett og plikt til arbeid for enhver. Ethvert ærlig arbeid skal aktes, enten det er kroppsarbeid eller åndsarbeid.

9) Den enkeltes tiltak og eiendomsrett trykkes innenfor rammen av en planøkonomisk ordning av landets muligheter. Stat og kommune skal ikke drive næringsvirksomhet, hvor ikke sterke samfunnmessige hensyn krever det. Kooperasjonen skal være upolitisk.

10) Tidmessig utbygging av samferdselsmidlene til lands, til sjøs og i luften, og av våre vannfall, under størst mulig bruk av private anbud.

11) Lockout og streik forbyes. En arbeidets lov fastsetter arbeidsgivernes og arbeidernes rettigheter og plikter, deres innbyrdes samarbeid og bestemmer hvorledes interessetvister i arbeidslivet skal avgjøres. For å verne bedriftene og deres funksjonærer og arbeidere mot misbruk, endres også børs- og aksjelovene, og ledelsens personlige ansvar skjerpes.

12) Arbeidsløsheten bringes til opphør med alle gagnlige midler etter en landsomfattende arbeidsplan. Arbeidstiden og arbeidsårenes antall reguleres i samhøve med teknikkens utvikling, så all ungdom kan komme i arbeid. Det tilgjengelige arbeid påsees fordelt rimelig og rettferdig, misbruk med dobbeltstillinger og med ansettelser ved bekjentskaper hindres. Forsorgsordningen legges om som et ledd i en samlet planmessig sosialreform. Arbeidsføre skal ikke ha bidrag, men skaffes arbeid.

13) Et rasjonelt pengesystem med fast pengeverdi på et nivå som landets næringsliv er tjent med.

14) Kredittgivingen skal tilgode-se næringslivet over det hele land og like meget de små næringsdrivende som de store. Kapitalen skal tjene arbeidslivet. Rentebyrden lettes. Skadelig spekulasjon og urimelig arbeidsfri inntekt hindres. Spareinnskudd og alders- og livstrygd sikres.

15) En nasjonal bondepolitikk som trykker en fri, selveidende bonde- og småbrukerstand, sikrer landets matforsyning og letter nydyrking og bureisning. Gjeldsoppgjør og regulering av beskatning, tollavgifter, markeder og priser så landbruket blir lønnsomt.

16) Skogsaken fremmes i stor målestokk. Skogrekrukskoler. Skogens avkastning økes ved rasjonelle bruksmåter og ved kultur- og veiarbeid som samtidig gir jevnt arbeid året rundt for skogarbeiderne. Disses kår skal bedres, deres adgang til å bli selveiere lettes.

17) Fiskerne støttes ved hjelp til organisert samdrift, ved arbeid for bedre fiskeprodukter, bedre organisert utførsel, øket innenlandsk omsetning, modernisering av oppbevaringsmåtene og transporten, samt gjeldsordningen og lettet overgang for fiskere til jordbruk. Vaktholdet mot fremmede trålere gjøres effektivt.

18) Energisk opphjelpe av håndverk, hjemmeindustri og småbedrifter.

III. Individet, slekten og folkehelsen

19) Den enkeltes ansvar for å berge seg selv skjerpes. Enhver søkes stillet på den plass hvor han best kan nytte sine evner og krefter til det heles vel.

20) Familien og hjemmet vernes. Vrydnaden for kvinnens virke i hjemmet og for morskallemisbruk og opphjelpe sunn folkeidrett. Vern om folke-ætten, vaneforbrytere, sinnssyke og arvelig sterkt belastede personer, som etter sakkyndiges mening ikke kan få sunne barn, berøves forplantningsevnen. Strengere kontroll med utlendingers oppholdstillatelse og innvandring.

21) Folkehelsen styrkes ved bedre hygiene og bedre boligforhold, ved å motarbeide alkoholisering og opphjelpe sunn folkeidrett. Vern om folke-ætten, vaneforbrytere, sinnssyke og arvelig sterkt belastede personer, som etter sakkyndiges mening ikke kan få sunne barn, berøves forplantningsevnen. Strengere kontroll med utlendingers oppholdstillatelse og innvandring.

IV. Skole og ånds liv

22) Kristendommens grunnverdier vernes.

23) Bedre skoleutdannelse på kortere tid med større vekt på karakterdannelse, samfunnsånd, kroppsutvikling og det praktiske livet. En samlet skoleplan med spesialisering etter den enkelte elevs anlegg og fremtidsplaner, og etter samfunnets behov. Ved stipendier bekoster staten den høyere utdanning av særlig begavet ungdom. Forskningsinstitutter og fagskoler utbygges.

24) Fritt åndsliv med organisert selvstyre under statens tilsyn og kontinuerlig økonomisk støtte.

25) Presse, teater, kringkastning,

film og andre kulturformidlere skal fremme nasjonens interesser. Samfunnsfiendtlig propaganda og utbredelse av klassehat forbyes.

26) Den naturlige sammensmelting av de to målfører til ett norsk skriftspråk fremmes, men uten tvang.

V. Forsvaret og utenrikspolitikken

27) Forsvaret styrkes, særlig sjø- og luftforsvaret. Hær, flåte og luftvern organiseres i sterkt samarbeid.

28) Utenrikstjenesten gjøres praktisk og effektiv. Det stokes opp klare linjer for en målbevisst nasjonal handels- og utenrikspolitikk.

29) Handelspolitikken skal især arbeide for å holde oppe utførsel og skipsfart. Varer som kan frembringes forsvarlig og tilstrekkelig innenlands, skal ikke hentes utenfra. Uten om denne selvberging arbeides for øket varebytte med andre land, om nødvendig på grunnlag av gjensidighet. Norske interesser i polarstrøkene hevdes våkent og sterkt.

30) Utenrikspolitikken skal søke tilknytning til rase-, kultur- og interessebeslektede folk verden over for særlig på denne fellesgrunn å gjøre vår innsats i folkenes verdensfellesskap. Over alt må gjelde at hensynet til hele landet går foran enkeltpersoners, partiers og landsdelers særinteresser. Eggenytte gjennom folkenytte.

Norge er et rike – vi skal bli et folk.

Dette Nasjonal Samlings program er fremlagt på NS landsting og godtatt av rådet 28.–29. januar 1934, samt stadfestet av undertegnede fører 15. februar 1934, etter at hensyn er tatt til fremkomne bemerkninger.

Vidkun Quisling

OVERBÆRENDE – OG OVERBELÆRENDE

Svein Otto Hauffen

Noen er overbærende.
Flere er intolerante.
Mange er overbelærende
- Uansett om det er sant
Slike som "vet allting bedre"
så de andre kan fornede.
Men Askeladd-ætlinger bærer med seg
Hva de sann-søkende fant ---

Tvang er overgrep

Lars Olle Engaas
Frilansjournalist

Dagbladet på nett

PSYKIATRI: «Tvang er ikke overgrep», er tittelen på kronikken til Bjørn Rishovd Rund om det psykiske helsevernet i Dagbladet 2.8. Forhåpentligvis er det desken til avisen som har ansvaret for denne misvisende tittel, for tittelen er desinformasjon av verste klasse. Tvang er nemlig overgrep for minst 75 prosent av alle 10 000 frihetsberøvelsene som forekommer årlig i psykiatrien i Norge. Disse 75 prosentene utgjør den gruppen som verken er til fare for seg sjøl eller andre, men blir tvangsinnlagt,

fordi psykiaterne mener at dem trenger å tvangsføres med piller og sprøyter, noe som mange leger og psykologer mener ikke er annet enn kjemisk lobotomering.

Allerede i 1984 uttalte Europarådet at land som Norge burde slutte med å tvangsinnlegge mennesker etter det såkalte behandlingskriteriet, fordi dette kriteriet var altfor skjønsmessig og tilfeldig brukt. Praktiseringen av tvangsbruken varierer kraftig fra institusjon til institusjon, og fra region til region. Sjølsagt er dette et stort rettssikkerhetsproblem at det er psykiaternes eget forgodtbefinnende og psykiatriske subkulturer som skal avgjøre om man blir tvangsinnlagt eller ikke.

Rishovd Rund skriver at han har

erfaring fra psykiatrien i Asker og Bærum. Der blir, ifølge SINTEF, 40 prosent av pasientene tvangsinnlagt, mens prosenten er nede i sju på Ringerike. Bruken av tvang i Danmark og Sverige er også langt lavere enn i Norge.

Mennesker med psykiske helseproblemer er ikke mer velegnet for innesperring og frihetsberøvelse enn andre mennesker i livskriser. Det skrev nåværende høyesterettsdommer Ketil Lund i en offentlig utredning om psykiatrien i 1988. Om noen er til fare for seg sjøl eller andre, kan samfunnet bruke de vanlige nødrettslige paragrafene i straffeloven.

StatoilHydros grønnvasking

Lars Haltbrekken
Leder i Norges Naturvern-
forbund

Dagbladet på nett

KLIMA: Gjennom helsides annonser lar StatoilHydro oss få inntrykk av at de er et selskap som tar klimatrusselen på alvor og har tenkt å gjøre mye med den.

Ingenting ville være mer gledelig for klimaet om de mente det de sier i annonserne, men dessverre er det lite som tyder på at dette er noe annet enn en ren grønnvaskingskampanje fra statsoljeselskapet sin side.

Hvis Statoil var så opptatt av å gjøre mer for miljøet som de sier de må i kampanjen; hvorfor investere

de i et oljesand prosjekt i Canada? Dette er den mest energikrevende og forurensende måten å utvinne olje på. Hvorfor fjerner de ikke CO₂ utslippene fra gasskraftverket de har på Melkøya? De må uansett fjerne noe CO₂ fra gassen de tar opp fra Snøhvitfeltet før de selger den til kontinentet. CO₂ som de tar ut fra gassen skal de sende tilbake til reservoaret. De har altså infrastrukturen for deponering av CO₂ på plass, men har ikke ønsket å fjerne CO₂

2) fra eksosen på gasskraftverket. Statoil skryter av et 12 år gammelt CO₂ prosjekt på Sleipner, nå kan de gå videre og få noe nytt å skryte av. Hvorfor vil de ikke?

Hvorfor er StatoilHydro den ivrigste pådriveren for oljevirkosomhet rett utenfor fjæresteinene av Lofoten og Vesterålen? Neppe fordi de tar så mye hensyn til klima.

For StatoilHydro eksisterer det ikke noe annet enn en fossil framtid. BP, det britiske oljeselskapet

har i stadig økende grad profilert seg som et energiselskap og istedet for British Petroleum profilerer de seg i økende grad som Beyond Petroleum. For StatoilHydro er den tanken så fremmed at vi heller må satse på Beyond StatoilHydro.

Mens StatoilHydro grønnvasker sin fortsatte jakt på fossil energi, diskuterer Storting og Regjering hva selskapet skal hete. Hva med å diskutere hvordan det skal oppdras istedet?

Tida

Av Armand Edgar Nyhus

Tida er som ein galen
som viser seg fram
for folk.

Brøyter seg veg
inn i bevisstheita til ein,
lik ein bulldosar.

Flimmer-bilete frå fjernsynet
sine mordandakter
fer i syner gjennom bevisstheita
og gjer ein utrygg.
Omgivnadene blir til skuggar
av trugande ting,
og roande tabletar
blir løysinga på tida
sin orgie av blod og vold,
som bryt seg inn
i sjelene og herjar.

G. E. Bonde (t.v.) og B.D. Brochmann

PRISEN PÅ BENJAMINS HODE

En gammel dame skriver i sitt testamente at verdien av hennes eiendom skal gå til alle de som arbeider mot fremmedinnvandring til Norge.

Damen har valgt den tilårskomne advokat Erik Gjems-Onstad, gammel motstandsmann og sterk motstander av innvandring av fremmedkulturelle til Norge, til å dele ut disse pengene. Han stod frem på TV og knuste en av disse brune kjempesneglene i hagen sin og snakket om alle disse fremmedartene som invaderte landet vårt (les: de fargede).

Gamle Gjems-Onstads liste for utdeling av disse 2.7 millioner kroner fra salget av den avdøde damens leilighet i Oslo, inneholdt bl.a. Vigrid-lederen som visstnok skulle få 50 000 kr av dette. Underlig at en motstandsmann som Gjems-Onstad som kjempet mot nazistene under krigen støtter Vigrid som er rendyrkede jødehatere. Listen inneholdt imidlertid mange interessante navn og organisasjoner. Også Frp og Norgespatrioterne var med på listen. Verst av alt var at han som drepte Benjamin Henriksen og sitter fengslet for dette, Nicolai Kvisler, var tilgodesett av Gjems-Onstad med hele 250 000 kr av den testamenterte summen. Det er altså prisen på Benjamins hode. Skammelig og rått.

Det synes nå som at den godeste Gjems-Onstad er i ferd med å krype ned i dynget sammen med de brune sneglene i hagen sin.

DOJ

LÆRERYRKET ER VIKTIG!

Antall nye lærerstudenter i Bodø er på et historisk lavmål, sier AN. Vel, er det annet å vente? Hvilken annen yrkesgruppe har blitt så til de grader yrkesmobbet som lærerne de siste årene?

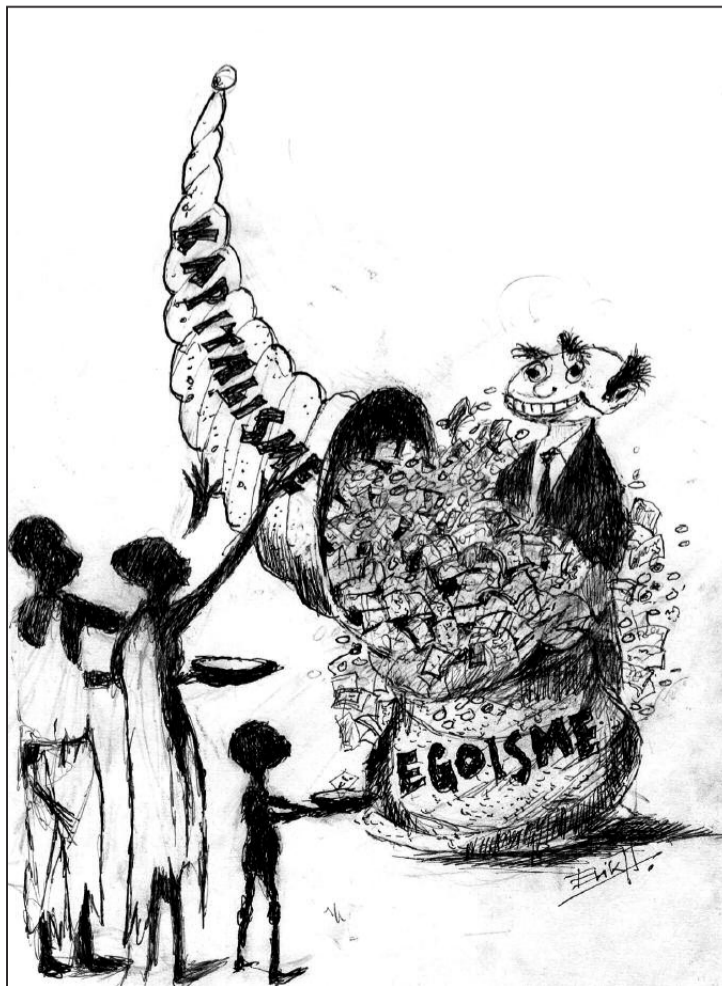
En av landets viktigste yrker er blitt latterliggjort og satt under "lupen" av folk som mener de har peiling på hva arbeidet i skolen dreier seg om.

Frp har stått i spissen for denne yrkesmessige mobbingen. Skrekk og gru hvis det blir den slags partipolitikk som skal drive skoleverket videre i årene fremover. Hvilke læreplaner er det disse skal koke i hop for kommende slekter av elever og lærere?

Fremdeles trives jeg utmerket i skolen sammen med kolleger og ungdom på Rognan Ungdomsskole. Her har jeg vært de siste seks årene. Takket være administrasjon og kolleger er dette blitt en meget god læringsarena for både lærere og elever. Siste året har det såkalte PALA-opplegget vært i drift ved skolen: Prosjekt Alternative Læringsarenaer, som tar inn elever som ikke finner seg til rette i vanlig klasse. Disse elevene kjennetegnes av stort fravær med manglende karakterer i mange fag. Skoleåret 2007/08 var sju elever inne i PALA. Fraværet gikk ned med over 60 % for mange av dem. Alle gikk ut med fullverdig vitnemål ved skoleslutt. Mestringsopplevelser og det å bli sett og tatt på alvor er hovedprinsipper i PALA, som nå også er blitt en del av Nordlandsprosjektet (se internett) slik at Høgskolen i Bodø er blitt en samarbeidspartner. Prosjektet fortsetter 2008/09 med nye elever i denne PALA-gruppen ved Rognan Ungdomsskole.

Andre skoler i fylket er velkommen til å få info om hva dette PALA-opplegget dreier seg om. Det er egentlig ikke noe hokus-pokus, men dreier seg i hovedsak om å ta ungdom på alvor. Ta kontakt med undertegnede (ansvarlig leder for PALA) eller Rognan Ungdomsskole. Læreryrket er for viktig til at man skal la seg skvisse ut av "skole-synsere".

DOJ

Tidsskifte for WTO

Erik S. Reinert
Siviløkonom og
sosialøkonom

Dagbladet på nett

Sammenbruddet i WTO-forhandlingene synes å ha framkalt allmenne sorgreaksjoner. For min del er jeg lykkelig over utfallet og innrømmer åpent at jeg sammen med en del andre lenge har arbeidet aktivt for at Doha-runden ikke skulle lykkes. I Arusha i Tanzania hadde en afrikansk organisasjon i 2003 samlet representantene som skulle forhandle for 14 østafrikanske land på forhandlingsmøtet i Cancun seinere samme år. Året etter var de fleste små øystatene i Det karibiske hav, og deres «felles forhandlingsmaskineri» (som de kaller det), samlet i Den dominikanske republikk. Begge steder stilte jeg gjerne opp for å begrunne hvorfor jeg synes Doha-runden var et tog som gikk i feil retning, og at det beste man derfor kunne gjøre var å stoppe det.

WTO-systemet er formelt demokratisk, slik at hvert land har én stemme, Burundi og St. Lucia har én stemme på linje med Norge og USA. Små stater blir strategisk viktige.

Grunnen til at jeg feirer er at den felles virkelighetsforståelsen er inne i en periode med usedvanlig raske endringer. Vi står mitt i et tideverv. Nyliberalismen vi fikk etter Berlinmurens fall er økonomisk og politisk mer ekstrem enn noe verden har sett siden 1840-åra,

da David Ricardos økonomisk liberalisme nådde sitt høydepunkt. Aldri siden 1840-åra har troen på frihandel som den store utjevner av økonomisk vekst vært så sterk som den som hersket da Doha-rundene ble påbegynt i 2001. Et lappverk av hestehandler basert på et så usunt grunnlag ville blitt en dårlig grunnlov for verdenshandelen. En avtale om noen få år vil gi verdens fattige land, og på sikt dermed også oss, en langt bedre avtale enn den de ville fått nå.

Perioden mellom 1841 og 1848 representerte et radikalt brudd med den tidligere forståelsen av frihandelenes rolle, i en periode som har mange fellestrekk med dagens. Blant annet en meget rask og radikal teknologisk utvikling. Økonomen og filosofen John Stuart Mills bok «Principles of Political Economy» fra 1848 ble et viktig vendepunkt. Det er viktig å merke seg at Mill ikke var noen «venstrevridd» person. Civitas Lars Fr. H. Svendsen karakteriserte ham nylig i Klassekampen som en «liberal gigant». Mill forsøkte nettopp å redde liberalismen fra en utfordring representert ved en annen bok som kom ut i 1848, Marx og Engels «Kommunistiske Manifest». Man kunne ikke lenger skyve dagens sosiale problemer under stolen, liberalistene måtte innrømme at Marx analyse hadde rett på mange punkter, og de justerte kursen.

John Stuart Mill uttrykker frigjøringen fra en tidligere tidsånds tvangstrøye veldig klart i bokas forord «Det hender ofte at mennes-

kenes overbevisning i én tidsalder – en overbevisning ingen, uten en overmenneskelig innsats av geni eller mot, kan unnsnippe – i en senere tidsalder vil synes som en så lett gjennomskuelig absurditet at det eneste problemet er å forstå hvordan en slik teori noen gang kan ha virket overbevisende.» I dagens situasjon betyr dette at om noen få år kommer vi til å si: «Hvordan kunne vi tro at sultne afrikanske bønder skulle bli mette bare de fikk selge kullen sin til oss? Hvordan kunne vi tro at frihandel mellom en steinalderstamme og Silicon Valley skulle jevne ut inntektene mellom dem?»

Mill gikk tilbake på de to av Ricardos prinsipper som etter mitt syn var mest skadelige for folks velferd. Mill så at nasjoner trenger industri for å kunne skape allmenn velstand, han så at fattige land trengte det som på norsk ble hetende oppfostringstoll (infant industry protection). Industri skulle ikke bare forbeholdes England. Det andre prinsippet han forlot var Ricardos «wage-fund doctrine», dvs. tanken på at arbeidernes lønn ikke kunne vokse fordi en slags naturlov begrenset deres andel av bruttonasjonalproduktet. Hele Kontinental-Europa, inkludert Norge, industrialiserte etter Mills prinsipper, også formulert av tyskeren Friedrich List i 1841.

David Ricardos handelsteori, slik den i sin enkleste form lå til grunn for Doha-runden, er basert på en modell der verdensøkonomien er representert som byttehandel av arbeidstimer. Her er ikke kapi-

tal, her er ikke kunnskap, teknologi eller entreprenørskap. Har man først god tatt at verdensøkonomien på en meningsfull måte kan la seg representere av bytte av slike helt kvalitetsløse arbeidstimer, er veien ikke lang før man matematisk kan «bevise» at dersom alle de som vasker tallerkener på Oslos restauranter plasseres i ett land og alle Oslos aksjemeklere i et annet, og vi deretter åpner for frihandel, vil oppvaskhjelpere og aksjemeklere plutselig begynne å tjene det samme. Vi vil få «faktorprisutjevning» (prisen på kapital og arbeidskraft vil jevne seg ut mellom land). Med litt fantasi er det ikke vanskelig å se at verdenshandelen også kan skape «faktorprispolarisering».

Når man i tillegg, slik Verdensbanken gjør i sine modeller, forutsetter full sysselsetting, mister vi av syne den ødeleggende delen av kapitalismens «kreative ødeleggelse» slik Joseph Schumpeter beskriver det. Kreativiteten kan ofte skje ett sted og ødeleggelsene et annet. I Mexico skapte frihandel med sterkt subsidiert amerikansk landbruk millioner av arbeidsløse bønder som flyktet til USA for å få jobb. India har 600 millioner bønder som står i fare for å miste sin «konkurransedyktighet» i møtet med et sterkt subsidiert og uhyre effektivt utenlandsk landbruk. I hvilket land skal de søke jobb? En tilsynelatende uskyldig forutsetning i en matematisk modell kan få katastrofale konsekvenser i den virkelige verden.

Marx spilte en viktig historisk rolle i å «sivilisere» kapitalismen

til glede for folk flest. Både i 1848 og rett etter 2. Verdenskrig bidro den kommunistiske trusselen til at frihandelsfundamentalismen måtte vike. Norge slapp begge ganger å spesialisere seg etter sitt daværende «komparative fortrinn» i landbruk, i forhold til henholdsvis England og USA. Min bok «How rich countries got rich...and why poor countries stay poor», som nylig kom i paperback, går igjennom disse argumentene i detalj.

Når man er imot noe er det viktig å være for noe annet. For 60 år siden i år vedtok alle FN's daværende medlemmer en grunnlov for verdenshandelen, det såkalte Havana-Charteret. Denne avtalen, hvis prinsipper ble videreført i GATT, satte frihandel som et mål for verden. Med erfaringene fra 30-åra friskt i mente fikk imidlertid sysselsetting og industrialisering forrang. Intet land skulle tvinges til frihandel før det var rustet. Riktig timing av frihandel er fundamentalt for økonomisk vekst.

Soria-Moria-erklæringen har med en passus i Havana-Charterets ånd om fattige lands rett til å drive næringspolitikk. Som forbedelse til en ny WTO-avtale ville Norge kunne yte et nyttig bidrag ved å organisere en internasjonal dugnad som ser på hvordan de sunne prinsippene som lå bak Havana-Charteret kan brukes i dagens kontekst. Dessuten er det fristende å komme med et fromt ønske om at norske universiteter igjen begynner å undervise økonomistudenten i sitt eget fags historie. Verden vil være et bedre sted dersom ikke bare filosofer, men også økonomer, leste John Stuart Mill.

Publisert onsdag 13.08.2008

Fem argumenter mot oljeboring i nord

Jan Petter Hansen
Professor i fysikk, UiB

Dagbladet på nett

Når regjeringen skal ta standpunkt til ny prøveboring i kystnære strøk i nord er det en avgjørelse som kan få store konsekvenser for Norsk næringsliv og bosetting i åra som følger. Man trenger imidlertid ikke være medlem av Framtiden i våre hender for å innse at det er en rekke gode argumenter mot prøveboring og etterfølgende utbygging av nye oljefelt på Norsk kontinental-sokkel med det første. Der finnes selvsagt også argumenter for, men disse kjennetegnes alle av et mer kortsiktig perspektiv. Her er fem argumenter mot ny utbygging – argumenter som politisk ledelse og industri så langt ikke har tradisjon for å lytte til.

Fysikkargumentet. Bortsett fra rent hydrogen finnes der knapt noen mer effektiv kjemisk energibærer enn hydrokarboner i flytende form (olje). De kvantemekaniske bindingene mellom atomene som utgjør oljemolekylene er nærmest ideell i så måte. Dette setter en effektiv og fundamental begrensning på muligheten for at olje og

gass vil kunne utkonkurreres så lenge markedet kan tilby rimelige mengder av drivstoffet. I motsetning til industriell framstilling som biobasert drivstoff, som krever energi, så ligger oljen klar til bruk!

Moralargumentet. De fossile energireservoarene er dannet i løpet av millioner av år. Nå er et lite antall generasjoner i ferd med å bruke opp denne ressursen med en rekke mulige problemer i etterkant, som for eksempel menneskeskapt global oppvarming. I hvilken grad er det moralsk forsvarlig å etterlate jorda til våre etterkommere uten fossile naturlig skapte energilagere? Svaret gir seg selv og kan føre til at framtidige generasjoners dom over menneskene på 1900- og 2000-tallet blir svært negativ. Dette kan skje selv om nye teknologigjennombrudd skulle gjøre oss uavhengig av fossil energi innen oljealderen tar slutt.

Miljøargumentet. Med muligheten for global klimakollaps er det klart at jo før der utvikles ny teknologi basert på ikke-fossile og klimanøytrale energibærere som hydrogen, jo bedre. Ved å redusere mengden av olje på markedet, kan oljeprisen bli så stabilt høy at nye miljøvennlige og ikke-fossile teknologier utvikles og masseprodu-

seres. Et eksempel på en bransje hvor dette kunne skjedd er internasjonal bilindustri. Der kunne motorprinsipper for eksempel basert på elektrisitet eller hydrogen ha overtatt hoveddelene av markedet.

Nasjonalargumentet. Oljeindustrien er lønnsdrivende i Norge og trekker til seg arbeidskraft fra alle næringer. Lærere, professorer, sykepleiere – alle kan heve lønnen betydelig ved å ta jobb i StatoilHydro. Ytterligere økning av aktiviteten innen olje og gass med utgangspunkt i norske selskaper vil fortsette å trekke til seg hardt tiltrengt arbeidskraft både fra det offentlige og fra landbasert konkurranseutsatt industri. Framfor en fortsatt ekspansjon av norsk petroleumsektor, enten det er i Norge eller gjennom lete- og utvinningsvirksomhet internasjonalt, kunne sektoren slanket seg og på det vis bidra til et mer balansert arbeidsmarked her hjemme.

Økonomiargumentet. En naturressurs som etterspørres stadig mer vil jevnt og trutt stige i verdi. Hadde bare 10% av oljen som ble utvinnet 1980 og 2000 i stedet blitt solgt mellom 2005 og 2010 kunne gevinsten utgjort et statsbudsjett! Mangel på olje vil før eller senere kreve teknologisk utvikling

mot et «ikke-fossilt energisamfunn», men en slik prosess vil ta tid, kanskje 20 til 40 år. I en overgangsfase er det sannsynlig at oljeprisen kan bli «all time high». Å avvente utvinning av nye felt fram til man virkelig ser konturene av en slik overgangsperiode vil derfor kunne bli en svært god investering. Selvsagt er der en viss usikkerhet knyttet til dette argumentet: Man kan tenke seg en situasjon hvor en vare blir overflødig og deretter dumpes i markedet. Som professor Knut Bjørlykke har påpekt i en tidligere kronikk i sommer (Dagbladet, 16. juli) er dette et lite sannsynlig scenario for naturressurser som olje og gass.

Ingen av disse argumentene er det tradisjon for at norsk politisk ledelse har tatt hensyn til. Som resultat har Norge nå store nasjonale verdier plassert i et internasjonalt aksjemarked.

Oljen, som lå trygt lagret i reservoarene, er omsatt i verdipapirer som også bidrar til global økonomisk vekst, økt energiforbruk og økende miljøutfordringer. I tillegg er denne verdiplussingen risikabel: En økonomisk krise, for eksempel i form av en ulykke, krig eller terroranslag kan gjøre investeringen verdiløs.

Det er derfor på tide å foreta historiske politiske valg av en helt annen dimensjon enn avlat i form av bevaring av regnskog. Slike valg vil også bidra til at etterslekten sitter igjen med mulighet til å bruke fossile energiresurser dersom det kreves og bidra til en sunnere utvikling av norsk økonomi. I samme ånd kunne man – framfor å investere i et globalt aksjemarked – omgjort verdiene som var håndfaste under havet, men som nå allerede er pumpet opp, til like håndfaste verdier på land i form av kunnskap og kommunikasjon. Kommunikasjon, i form av nytt jernbanenett rundt hovedstaden og mellom de største byene er ett eksempel på en investering som meget sannsynlig vil være viktige for landet langt utover oljealderen.

En langt mer betydelig satsning på forskning og kunnskapsproduksjon vil også være en investering for framtida som både er sikrere og viktigere enn å sitte med verdier nedslyttet i en aksjeportefølje uten nasjonalhistorisk sidestykke. Å unnlate å foreta slike valg fordi de er politisk krevende sier dessverre mye om våre politikere, men kanskje mer om det folket de representerer.

Publisert torsdag 14.08.2008

Krigen mot kultureliten

Espen Klouman Høiner
Skuespiller

Dagbladet på nett

FREMSKRITTPARTIET: «Jeg liker bare klassisk musikk og hører nesten bare på NRK Alltid klassisk og stemmer på og er aktiv medlem av FrP, bør jeg gå over til et annet parti?» Spørsmålet ble stilt til FrPs kulturpolitiske talsmann Ulf Erik Knudsen da han stilte til afterpostens nettmøte torsdag 31. juli. Det er ikke så greit å vite hvor man hører hjemme etter Fremskrittspartiets lansering av nasjonens nye klassekamp: «folk flest» mot «kultureliten», der FrP er den evige forjemper for folk flests sak.

FrPs forsøk på å sanke stemmer i sommervarmen ved å rette harde skyts mot åndssnobbene i norsk kulturliv blir dessverre litt for lett-vint, selv for populistpartiet. For hvem tilhører egentlig kultureliten i dette landet? Ulf Erik Knudsen svetter nok litt over monstret av et fiendebilde han har konstruert, når Knudsens egne definisjon av kultureliten er så ullen som «når man ser det, så vet man hva det er».

Ulf Erik Knudsens utsagn vitner bare om én ting: Han har ikke sett

kultureliten og han vet ikke hva det er. Men han vet visstnok hvor den holder til: på Kunstnernes Hus. Der sitter de, åndssnobbene, intelligentsiaen, og nipper til rødvinsglassene mens de deklamerer sær, eksperimentell lyrikk og siterer sin Nietzsche, Strindberg eller Heidegger. Sannheten er vel at Kunstnernes hus fremdeles bare er et arnested for de med litt for mange Se&Hør-subsidierte sydenreiser på samvittigheten. De kalles kjendiser, ikke kulturelitister. Er det de FrP vil til livs anbefaler jeg å forkaste ideen om å kutte støtten til de meningsbærende avisene i landet, og heller sørge for at sladderbladene legges ned.

Det er nemlig slik i egalitære Norge at vi ikke har plass til elitister, men til kjendiser og rikssynsere, som vi til gjengjeld mange av.

FrP blander kulturkortene. Og det sannsynligvis helt bevisst. For det er ingen elite som vil lide under en eventuell FrP-regjering med trang til å kutte vekk alt som heter støtteordninger i norsk kulturliv, det er breddekulturen som går en dyster fremtid i møte. FrP skal for eksempel stramme inn institusjonsteatrenes budsjetter og sørge for et mer «publikumsvennlig» repertoar på norske teaterscener.

Men er egentlig teaterbudet så smalt og elitistisk som FrP vil ha det til når det viser seg at Oslo-teatrene selger langt flere billetter enn byens fotballag?

Uansett hva FrP mener, så er det ikke slik at kulturrådet eller andre statlige kulturstøtteordninger deler ut penger til kreti og pleti. De statlige subsidiene går til de beste av landets underbetalte kulturarbeidere og kunstnere og gir dem muligheten til å finansiere sine prosjekter. Populære filmer som vinterens «Mannen som elsket Yngve» ville nok aldri sett dagens lys på norske lerreter hadde det ikke vært for den offentlige støtten.

Da skal vi som benytter oss av norske kulturtilbud som for eksempel musikkfestivaler og spillefilmer være glade for at slike støtteordninger eksisterer.

Jo da, vi har vi en kulturelite i Norge. Og FrPs Ulf Erik Knudsen vet egentlig godt hvem det er. Problemet er bare at eliten er valgt av folket, heter Trond Giske og er Norges mest populære kulturminister gjennom tidene. Da er det enklere å ta opp kampen mot en fiende som ikke eksisterer.

Publisert lørdag 09.08.2008

APROPOS ØYSTEIN AALSTAD OG POL POT

Venstresiden må ta en stygg skraper på sin støtte til Pol Pot i sin tid. Der er jeg helt enig med Aalstad. Men verden er ikke så svart-hvitt som den gode Aalstad hevder: I Bernt Hagtvæds bok om verdens despoter "Folkemordenes svarte bok" beskrives hvordan Røde Khmer-soldatene drepte 1.5 millioner kambodsjanere i tiden 1975-79. Til tross for dette støttet altså Aalstads velsignede USA Pol Pot og ga ham våpenhjelp mot vietnameserne, som okkuperte Kambodsja og fordrev røde khmer-soldatene. Pol Pot døde uten noensinne å bli dømt for ugjerningene sine.

Rett skal være rett.

DOJ

SIRKUSTID

Svein Otto Hauffen

Så er det atter sirkustid
Det går mot valg – og partistrid
Det går mot valg, i vest og nord,
Ordfloppen øker = STORE ord
Som man vil slå i bordet med,
For å slå sine konkurrenter ned.
Ei minst i West – i USA

Der gjør den slags seg gjerne bra.

For galleriet er det store spill
Som fører stemmekveget til
Partivalg slik maktfolk vil.

Om en ting er det aldri tvil:
I sirkus hører klovnertil!
Dem må man aldri vente på.
Hver klovn vil andre overgå.

Livslover – og overtredelse

Av Svein Otto Hauffen

Finnes en parallell mellom noen av Mesterens og Dalai Lamas erkjennelser?

Den livslovsmessige sammenheng mellom årsak og virkning er neppe mer konkret påvist enn ved Mesterens (Kristus) forkynnelse i fyndord som for eks. "Som du sår skal du høste".

Onde aksjoner økende reaksjons- eller "boomerang-effekt", er billedlig påvist i dette bibelske utsagn: "Den som sår vind, skal høste storm."

Er det ikke et nytt bekræftende eksempel på dette som i år naturkatastrofalt kunne erfares i Kina? Er det ikke så at kineserne gjennom mange år, sentralstyrt, har utsatt de fredssommelige tibetanerne for hemningsløs og hensynsløs forfølgelse, fordrivelse, utbytting, massevold og massedrap? Kort sagt: Rystende urettferdig!

Her kunne man si: De sådde

vold og høstet – jordskjelv!

Relasjoner og vekselvirkninger
Vi kjenner ikke alle jordskjelvtvnløsende faktorer, men vi vet at flere naturkatastrofer er medrelatert i psykiske vekselvirkninger med andre naturvesener. Det er bl.a. kjent at flere hunder så vel som flere andre dyr, blir urolige og forlater faresonen opptil flere dager før jordskjellet bryter ut. Mennesket er også et naturvesen med natur utenfor seg – og natur i seg. "Mennesket – det ukjente", sa dr. Alexis Carrel.

Dalai Lamas visdom

Dalai Lama er en fredsæl og saktmodig mann. "En ydmyk munk", er hans selvkaraktistikk. Han fremhever at lidelse er det fremherskende i menneskets tilværelse. Og at den bevirkes som følge av MENNESKELIG HAT, AVIND OG GRÅDIGHET. Og at personlig selvovervinnelse av disse primitive drift- og begjær-krefter kan oppheve lidelse og føre til fred. Dette er i samsvar med Henrik Ibsens dype menneskekunnskap og

berømte livskaraktistikk:

Å leve er i kamp med trolde, i HJERTETS og HJERNES hvelv.

Å dikte – det er å holde dommedag over seg selv.

Spesielt når dette trollpakk kan identifiseres med våre lavere dirft- og sjelekrefter: (hvorav) "en hær av ønsker, lyster og begjær" (Peer Gynt)

Hva sier Mesteren?

I B.D. Brochmanns bok "Kunsten å lese Bibelen" sies det: "Vi skal være forsiktige så vi ikke puster oss opp og kaller oss lærere, for vi har ingen annen lærer enn Kristus. Hans hensikt er at vi skal få tid og ro på oss til å reflektere riktig."

BDB presiserer: "Kristus var 100 % bevisst. Vi andre er bare 10-20 % bevisste."

Dette tilsier at vi bør holde oss 100 % til det Mesteren sier. Slik HAN sier det. Og "forstå hva jeg sier," istedenfor opponeringslystne å ville motsi den megetsigende.

Mao: Istedenfor å gjøre det BDB advarer mot: "Å puste oss

opp", og ved oppblåst "bedrevite-ri" å ville belære selve Læreren, bør vi lærevillig lære av ham.

For i samsvar med siterte gullkorn av Ibsen, er vår natur slik som Kierkegaard så treffende sier: "Det som av alt er et menneske lettes, er: evig å bedra seg selv. – Følgelig: frykt av alle bedragere, mest for deg selv."

Bergprekenens budskap

For oppmerksomme lesere av Bergprekenen, presiserer Mesteren klart at bestemte, personlig eksistensielle, positive holdninger, fremkaller tilsvarende virkninger og vekselvirkninger. På flere måter. Så vel som at samme holdninger kan åpne for innsyn til nye åndskvalitative livsområder.

Guds sanne arvinger

Fra Mesterens høyeste bevisste erkjennelse, presiseres hvem som er Guds sanne arvinger: "Salige er de saktmodige, for de skal arve jorden." (Matteus, 5,5). Nevnte er også i samsvar med Jesu forbilledige selvpresentasjon: "Jeg er saktmo-

dig – og mitt kors er lett å bære."

Jesus taler gjerne i megetsigende bilder som innbefatter psykiske og sjeleliv. Ettersom korset er et bærende element i nevnte selvpresentasjon, er det nærliggende å medbetenke hans evangeliske appell om å "ta opp sitt kors" – på etterfølgelsens smale korsvei.

Slik sett kan korshenvisningen betraktes som real-symbolisk billettale om selvorienteringens kors.

Den indre psyko-dynamiske eller psyko-dimensjonale betydning blir mer anskuelig eller tilgjengelig ved følgende ord fra "Kunsten å lese Bibelen":

Å fødes på ny i ånd og sannhet er vanskelig og smertefullt. Veien til Guds rike er i sannhet en trang port. Var det ikke slik, da hadde vi for lenge siden fått Guds rike og vilje på jorden. Det heter så vakert i dåpens bildespråk: "Motta det hellige korsets tegn på din panne og på ditt bryst". Både i vår forstand og i vår følelse, skal vi gjennom smerten for å finne frem til Gud."

LYST OG LOV

Svein Otto Hauffen

Er ikke det vi helst forsover
De indre, etiske livets lover?
Lyst har man til så mangt;
Og er mangt etisk vrangt:
Å ofres noe – føles trangt.

Man følger selvvisk driftens lyst,
Istedenfor å ta en dyst
For rettvishet – mot selvvisk lyst.

Om lystløgnere er blant de færre
Er de til gjengjeld desto verre
De følger lyster hensynsløst – dessverre.
Vellystig er de lyst-bevisst,
I falskhets dobbeltspill, av Anti-Krist.

De prøver halvbevisst å dølge
At ego-lyster vil de følge
De saboterer selvkontroll
For de vil følge lystens troll

Et kors er selvkontroll for vår natur:
Da må man holde lyst-dyret i bur,
Istedenfor å følge lyst-natur.

Og hensyn ta til nestens følelsesliv,
Istedenfor til eget lyst-tildriv.
Og ydmykt gjøre det som Herren vil,
Istedenfor hva lysten frister til.

Samfunnsliv for 10 år siden:

Skal verden ødelegges for systemets pris

Keiser og galileer, sa dikteren Ibsen. Hva mente han? Han forteller i skuespillet sitt at det i samfunnet rår to forskjellige åndskvaliteter. Den ene, representert ved keiseren, kan vi kalle den institusjonelle åndskvalitet. Den andre, representert ved galileeren, kan vi kalle den funksjonelle. Ibsen har truffet spikeren rett på hode med sitt utsagn. Men hvor mange Ibsen-tilbedere har ennå skjont, at de forskjellige åndskvalitetene, praktisert i vårt menneskelige samfunn, gir som resultat to vidt forskjellige samfunnsformer, et dødt og statisk og et levende.

Ibsen legger frem sin tenkning på artistisk vis. Ikke så dramatisk som apostelen Johannes i Åpenbaringsboken legger frem sin: Men begge setter et skille mellom dei stillestående og statiske, representert ved systemet, kongen eller keiseren og det levende, representert ved det funksjonelle slik vi finner det i trær, blomster eller organismer. Et folkesamfunn står aldri stille. Det er i evig vekst i oppgang eller nedgang, i fred eller krig, i krise eller i velstand.

Det norske folkesamfunn har vokst og utviklet seg med kjempeskritt siden siste krig. Fullbeskjef-tigelse har preget landet. Så opplever vi plutselig faren for at vi får arbeidsledighet i hundretusenklassen, og vi får bankkrakk og vi får stigende tall med konkurser. Kommunaløkonomien sammen med vår såkalte statsøkonomi sprekker. Våre kommunale og statlige institusjoner må innskrenke. Samtidig med dette er produksjonsutstyret i orden. Produksjonen av alle tenkelige slags, kan økes. Den tekniske utvikling gir muligheter for det stikk motsatte av det som skjer!

Hva kan være årsaken? Vi har ikke lært å gjøre forskjell på vår konstitusjonelle, institusjonelle og autoriserte form for økonomi og vår funksjonelle. Det gjør at intet vil fungere. Vanskelighetene forlenger seg og tårner seg opp. Vår konstitusjonelle økonomi er bygget opp ut fra hvorledes vi tror og innbillir oss at økonomien skal organiseres, er kommet i konflikt med hvorledes økonomien i samfunnet av seg selv fungerer og legger seg til rette. Kartet stemmer ikke lenger med terrenget. Så må

kartet endres. Vi kan ikke for all fremtid bøte på det gamle med et som er verre. Destruere ressursene og overskuddslagrene for det konstitusjonelles skyld. Våre oppdiktede økonomiformer som er satt i konstitusjonelle systemer, må vike for en arbeidsdelt, spesialisert og differensiert økonomiform, – den nye tids økonomi.

Vi nevnte galileeren. Dikteren Ibsen satta ham opp mot keiseren. Det har mange gjort, men hvem har funnet frem til de to prinsippene, de to forskjellige handlingsmønstre som prinsippene avstedkommer. Hvem har gitt oss en nøkkel til å finne frem til den rent mentale og ideologiske forskjellen på et rike bygget på statsmakt, keiseremakt og organisasjonsmakt og et rike som bygger seg selv opp etter selvbyggerprinsippet, kun underlagt gjensidighetslovene mellom en menneskehet som har lært å skjelle mellom symbol og virkelighet, og som da også har lært å løse alle sosiologiske spørsmål ut fra innsikt og bevissthet. Som på teknikens område, så også innen økonomien i samfunnet. Denne nøkkelen er gitt oss av tenkeren og forfatteren B. Dybwad Brochmann.

M.o.a., hva må skje med menneskene om det endelige skal lykkes å få del i de ytre rike fremskrittene som i dag kan bæres frem på bugnende bord. Tenkemåten må endres. En slekt, klistret til symbolene, til det konstitusjonelle, det institusjonelle og formene, dømmer seg selv til døden. Synden er at formene forveksles med virkeligheten. Syndens sold er døden, heter det jo. Synd betyr å lagre på gale forestillinger og ikke i tide skifte dem ut med nye og kontrollerte. Krisen er som BDB så klart har sagt, av ren mental art. Ødelegges regnskogene, så klimaet over verden gjør livet umulig, så er årsaken så enkel som denne: Aktørene har ikke tatt imot den nøkkel som gjør dem begripelig om forskjellen på symbol og virkelighet, så de kan legge om kursen fra oppdiktet økonomi til totalitets og helhetsøkonomi. Det vil sikkert kunne lønne seg bedre å redde verden framfor å ødelegge den for symbolenes pris.

a.r.

I toleransens grenseland

Svein Otto Hauffen

Hvem bør "bære over" med
Det som hindrer oss å se –
Når man vanesløvt forsover
Sjansen til langt mer å se?

Mangt bør vi bære over med,
Av det folk ikke bør,
Ei dømme nord og ned
Straks de slikt gjør.

Enhver av oss har egos "bjelke-blikk"
Vi dømmer helst –
Istedenfor sunn selvkritikk

Mangt bør vi bære over med
- Men ikke alt
Man bør ei tie
Når det blir for galt.

Det gjelder også slikt
Som vi selv gjør
- Men ikke bør.
Vår neste og vi, står likt.

Det gale blir ei mindre
Når vi forsømmer
Vår egen urettferd å hindre.
Det blir selvvirksomt større
Ved innbildskhet:
"Vi har vårt på det tørre."

Vi bør ei engang dømme
Om selvkritikk å forsømme
Men skjerpe oss og våkne opp
Fra vanesløvhet – i sinn og kropp.

Økologien kan samle oss

Debatten pågår i ulike fora om hva som er verdifullt. De fleste mennesker i dag er nok enig om at naturen betyr mest. Økokrisen har bidratt til at denne oppfatningen er blitt bevisstgjort. Likevel er det slik at forholdene i praksis ikke er i samsvar med denne oppfatningen.

En del er nok gjort, og mange mennesker er dypt bekymret over den pågående klimaendringen. Hvordan skal det ende? I hverdagen er det nok mange som er mer miljøvennlige i sin være- og handlemåte. Vi bruker mindre energi, gir papir og aviser i retur til gjenvinning, og noen av oss deltar i hjemmekompostering osv.

I et helhetsperspektiv monner det så lite likevel. Økologisk utsyn over forrige året viser dette. Fremtiden i våre hender kan bekrefte dette. Forbruket har økt igjen.

Poenget er at det nytter lite med verdidebatten dersom samfunnet fører oss med informasjon som dreper alt verdiliv hos meg og deg. Det er faktisk slik enda i vårt sam-

funn at det faktisk er liten plass for våre verdiressurser. Organisasjonssamfunnet som er knyttet til en tenkemåte uten verdier drar oss alle mot stupet. Verditenkningen har ringe vilkår da den ikke lønner seg i fiktive verdier.

Vi vet også at det er overpersonlige institusjonelle forhold som regulerer det som skal bli til psykologiske strukturer i vår utvikling, og dermed bestemmende for våre handlinger i hverdagen. Derfor må det skje noe med disse forhold. Det ser ut som om økologien kan samle oss, slik at vi på både det individuelle og kollektive plan kan lære å forholde oss til de virkelige verdier, som er knyttet til frigjøring av hjemmens verdiressurser (jfr. Matti Bergstrøm) og til det organiske og biologiske livet. For å redde verden må de overpersonlige, institusjonelle forhold (det kollektive) gi naturen og livet (Gud) førsteprioritet. Alt annet må vike for denne kjennsgjerming.

Astrid Strømme

Bertram D. Brochmann: Kunsten å lese Bibelen

Kapittel I I

Fristelsen på det høye berg

I Matteus 4, 8—11 leser vi:

8. Atter tok djevelen ham med opp på et meget høyt berg og viste ham alle verdens riker og deres herligheter og sa til ham:
9. Alt dette vil jeg gi deg, hvis du vil falle ned og tilbe meg.
10. Da sa Jesus til ham: Bort fra meg, Satan. Fordi det er skrevet: Herren, din Gud skal du tilbe, og ham alene skal du tjene.
11. Da forlot djevelen ham, og se, engler kom til ham og tjente ham.

Spotterne spør: «Finnes det noe berg som er så høyt at man kan se alle verdens herligheter?» «Da måtte iallfall jorden være flat — og Kristus altså ikke en gang vite at den var rund» osv. Ja, så banalt tenker folk. Og hvem som har lært dem det, vet jeg ikke. Men dersom fristelsen med de økonomiske symboldannelser er en av de mest grunnleggende folkesnarer i vår historie og dersom sentripetaldriftens trang til en fører på tempeltinden er den annen store menneskelige risiko, så er den fristelsen som det konvensjonelle press øver på oss alle ikke mindre. Ser vi nemlig som psykologer og dybdespsykologer på menneskene og folkesamfunnenes historie, så oppdager vi etter hvert det *bemerkelsesverdige at disse tre fristelser rommer eller omfatter all den vesentligste risiko som knytter seg til dette å være menneske*. Alle andre «fristelser» er de rene bagateller i sammenligning med disse som Kristus opplever selv og forteller til oss. Og hvorfor det? Fordi alle disse tre fristelser er «kollektivfristelser», dvs. at de angår individet i relasjon til sine omgivelser. Omgivelsesens trykk og inntrykk og påtrykk blir som oftest det avgjørende for alle alminnelige mennesker. Og alminnelige er vi i sannhet alle sammen. Og mer og mer alminnelige blir vi alle sammen under kollektivismens påtrykk. Mange tror om seg selv at de er ualminnelige og originale, men erfaring viser som regel at det ualminnelige består i det at de er ualminnelig alminnelige. «Jeg har sett dem alle nakne — de største og de minste,» sier en tysk profet, «men Gud hvor de ligger hverandre.»

Det er ikke heller nok å si at de kollektive fristelser er de største, farligste og sterkeste for individene. Men de er også langt mer skjebnetunge og rammer langt mer både de skyldige og uskyldige enn de små private fristelser.

Drankeren og skjøgen, levemannen, libertineren, ågerkarlen, tyven, morderen, bedrageren, osv., rammer som regel hardest seg selv eller iallfall et meget begrenset antall livsfeller. Om en bedrager eller svindler driver det til å ruinere hundretusener, så betyr dansen om gullkalven ruin og ulykke for samtlige som lever under fristelsen. En tyv og en morder driver det sjelden til mer enn et relativt begrenset antall ofre. Om en tyv flytter en hel million kroner fra et pengeskap til sin egen kasse, betyr for samfunnet lite eller ingenting. En svindler kan likefram være nyttig læremester for dåren. Men fristelsen på tempeltinden fører alltid til massemord

av mennesker. Ti eller tyve millioner døde og dobbelt så mange sårede og ødelagte familieliv og livslykker er alminnelig nå for tiden. Et «grusomt mord» er i sammenligning ingen ting. Åndelig drukken-skap legger hele «kulturverdener» i ruiner, fordi massene tror på og har tillit til mannen eller kvinnen på tempeltinden. *Ser man først dette fantastiske og bunnløst hjelpeløse i vårt sjellelvs driftsliv, så oppfatter vi også snart det totale dybdespsykologiske forhold som Kristus peker på i de tre fristelser, som faktisk rommer hele menneskelivets virkelige farer og risiko i et eneste sammenhengende hele.*

Men for å bortlede menneskenes oppmerksomhet fra dette grenseløst alvorlige og skjebnebestemmende for alt menneskelig samfunnsliv, så finner djevelen på den list uavlatelig å male opp for oss alle våre private lyster og anfølelser. Hans aller siste mesterverk i så måte var den såkalte «Oxfordbevegelse» som kom i aller siste øyeblikk, men allikevel tidsnok, så massene ikke skulle oppdage sammenhengen med den siste store verdenskrig.

I Norge var masser av mennesker virkelig begynt å se og erkjenne den kollektive massesynd med gullkalven, «stats»-hedenskapet og de gudsforsatte konvensjoner og den offentlige amoral, da *Hambro hentet Oxfordbevegelsen* fra den andre siden av Nordsjøen og reddet situasjonen. *Jeg håper at heller ikke han visste selv hva han da gjorde.* Men det var iallfall den klokkest mulige politikk for å bevare og kamufflere den kollektive folkesynd ved at man etablerte massemøter for å få folk til å beskjeftige seg lidenskapelig med sine egne private og sensasjonelle «delikatesser».

Da Oxfordbevegelsen kom til Norge, fikk vår virkelige folkefiende, som er den tidsånd som baktaler menneskene for Gud — en masse nytt vann på sin mølle. Og syn og sans og øre for djevelen på tempeltinden forsvant for lange tider. Om frimureriet her også hadde en finger med i spillet kan jeg ikke sikkert si, men det er mulig og det er mye som taler for det. At Oxfordbevegelsen ble importert i «god tro» som alle andre «engelske pund» får vi håpe. Men er det uheldig for vårt land at våre naturrikdommer ble pantsatt i engelske banker, så er det langt alvorligere og farligere at den norske folkesjel og det norske åndsliv ble smittet derfra. Berlins raseteorier og Moskvas «stats»-teorier kan vanskelig bli så skjebnetung for vår norske folkesjel som det døende engelske imperiums

giftige åndepust. For ingen i verden har «tjent» mer og samlet mer gull på læren om egoismen og baktalelsen av den menneskelige natur enn England. Det er blitt bibelforfalskningens hovedsentral. Gud fri og frelse vårt land for å bli mer delaktige i forførelsen der over fra, enn vi allerede er.

Fristelsen på det høye berg beskriver for oss den hemmelige og ofte stillferdige og saktmodige røst som sier til oss: Ja — ja, verden er ikke så bra som den skulle være, men hvis du vil fram i verden så bøy deg og godta de konvensjonelle vaner og livsbetingelser. Så går det deg vel og folk vil synes godt om deg. Du kan oppnå nær sagt hva du vil — unge Adam og unge Eva, hvis du bare er lydig og gjør som vi andre. Spar dine penger og sett dem i banken. Stem som dine foreldre på den rette fører. Lær av din prinsipal og arbeidsgiver hvordan du skal tjene penger. Gå inn i organisasjonen og sett deg ikke i mot det som flertallet vil. Kanskje kan du selv bli «styresmann» og få tillitsverv? Vær så vidt mulig høflig og enig med den eller de som har makten. Innrett deg som andre og opponer helst ikke. Skaff deg pene klær og god, fast stilling, så kan du få den piken eller gutten som du liker best. La ikke folk få noe å utsette på din vandel og sørg for gode attester og eksamenspapirer. Hvis du ser at urett øves av dine foresatte eller av øvrigheten, så husk at all øvrighet er av Gud. Gå i søndagsskolen og stol på de skriftkloke og kom flittig til bønn i kirke og bedehus. Det ser godt ut og støtter kreditten og tilliten. Hører du Fanden le, så snakk ikke om det. Det virker støtende. Vær ikke til forargelse og hedre din far og din mor og onkel og tante for at det kan gå deg vel og du må leve både godt og lenge.

Eller vi kjenner den mindre saktmodige og frekkere røsten som sier: «Du får tute med de ulver du er sammen med. Vil du ikke selv spises opp av andre, så spis selv. Du kan vel ikke ta verden på nakken — eller kanskje du lider av stormannsgalskap. Du er nok en idealist og en god dagdrømmer, men livets harde virkelighet forlanger noe annet av deg enn idealisme og fagre drømmer. Verden består av egoisme og egoister den, gutten min, og vil du fram så får du nok gjøre som vi andre. Stakkars deg — du er sikkert for god for denne verden, men det beste for deg er at du lærer å slå igjen. Med det gode nytter det ikke. Det må øves vold. Du må skaffe deg makt. Tror du kanskje at de som har rikelig vil dele godvillig med dem som trenger? Å, langt ifra. Du må forkaste dine idealer og tute med ulvene.

Den tredje av Jesu fristelser kjenner vi alle sammen. Det er det konvensjonelle livs trykk, inntrykk og påtrykk som ikke en gang, men hele livet igjennom binder oss til å selge vår sjel for å oppnå visse øyeblikkelige fordeler. Vi retter oss alle etter skikk, sedvane, moter og tillærte vaner og uvaner. Vi nøyer oss med urettferdigheten, tier til

uretten og lurer oss på denne måten gjennom verden. Det er bare hylklere og drømmere — a la Oxford — som ikke ser dette. «Tenk på fordelene», sier fristeren. «Kanskje lever du bare en gang.» «Ingen kan da forlange av meg at jeg skal være dummere enn andre folk» osv.

For Kristus var denne fristelse sikkert lettere enn de to foregående. Han var ikke til salg.

Vi gir dikteren Jonas Boye ordet:

.... Men jeg minnes — som i drømme ti det er så sær en tanke, og det er så lenge siden — en som ikke ville rømme, en hvis sjel var sterke strømme, en hvis ord var rene, ranke, og som reiste dem mot tiden, for dens ferd var lav og liten. Dypt fornåm han tidens veer, så hva tidens fylde krevet, hva der som et stormsukk bevet gjennom alt som led og levet: Jesus Krist, hin nazareer. Gjennom livets lunkne rester, under hyl og hån av prester skred han, kjærlighetens mester, og det lyste i hans spor, og det skinte av hans ord: Gud til ære — fred på jord.

Om vi bare kunne komme så langt at vi oppdaget at alle de små private fristelser og synder spilte en mindre rolle enn de kollektive. Om vi bare kunne lære å se at dette å selge sin sjel og sin ånd er tusen ganger verre og farligere enn dette å selge sitt legeme og handle med erotikk.

Jeg sier ikke at vi skal slippe oss løs og gi etter for alle våre svakheter og late som om synd ikke er synd. Men jeg vil at man skal erkjenne at en kvinne som selger kjærlighet med eller uten livsvarige kontrakter, er en liten, ufarlig spøkefugl sammenlignet med geistligheten som selger både seg selv og Kristus og kristendommen til «statsmakten», «pengemakten» og «våpenmakten». Eller tenk på Norges Handelsstand og «borgerklassen» som solgte både 17. mai-verket og friheten, de nasjonale industrier og norske naturrikdommer for fremmed mynt. Eller tenk på alle mine gode landsmenn i Stortinget som solgte sin sjel og innerste overbevisning «av hensyn til partiene». For hva gagnar det et menneske om han vinner hele verden og alle dens herligheter, hvis han tar skade på sin sjel. Eller hva gagnar det vårt norske fedreland om vi lar oss besnære av London, Paris, Berlin og Moskva, når vår egen folkesjel går tapt og vi splittes og blir fremmede for hverandre og innbyrdes hverandres fiender?

Moses lærer i 2. Mos. 34, 12—17:

12. Ta deg i vare at du ikke slutter pakt med innbyggerne i det

land du kommer til, for at de ikke skal bli til en snare midt i blant deg.

13. Men dere skal nedbryte deres altere, og dere skal sønderslå deres bildestøtter, og dere skal hogge deres Astartebilder i stykker.

14. For du skal ikke tilbe noen fremmed Gud; for Herren heter Nidkjær, en nidkjær Gud er han.

15. Ta deg i vare at du ikke slutter pakt med landets innbyggere. For de vil bole med sine guder og ofre til sine guder, og man vil innby deg, og du vil ete av deres offer.

16. Og du vil ta av deres døtre til dine sønner, og deres døtre vil bole med sine guder og bringe dine sønner til å bole med deres guder.

17. Støpte guder skal du ikke gjøre deg.

Men heller ikke Moses har mer noe med politikk og sosiale anliggender å gjøre. Moses er gammeldags og bør sløyfes. Det hele er religion — myter og sagn — eventyr for barn — sier alle de som «stats»-hedenskapet har kjøpt og leid og betalt. For at våre bibellesere nå ikke skal komme i villrede og tro at Kristus mener at vi skal «ta verden på nakken»; og bryte all forbindelse med den tillærte og konvensjonelle verden, så skal vi følge hans vink på dette område helt fram. Kristus ser at vi lever i skjebnefellesskap og at det ikke er noe menneske gitt å rive seg løs fra «den sosialiserte skjebne». Og nå i vår tid kanskje enda langt mindre enn på Kristi tid i Jødeland. Men vi skal bare erkjenne dette og ikke være falske og innbille oss at vår religion og moral er en privatsak eller at vår livsførsel bare er et spørsmål om vilje, slik som voluntaristene i våre dager vil innbille verden. Vi skal innse at vi er hedninger og ikke gå rundt og kalle oss kristne. For det kan vi ikke være. Vi kan ikke tjene to herrer. Det er bare Oxford-folket og andre kirkefariseere som innbiller seg selv og andre at det går an å leve som kristne i hedenskapet.

I Lukas 14 får vi høre hel og detaljert beskjed om dette:

25. Og meget folk vandret sammen med ham. Og han vendte seg og sa til dem:

26. Om noen kommer til meg og ikke hater sin far og mor og hustru og barn og brødre og søstre, ja, endog sitt eget liv, han kan ikke være min disippel.

27. Og den som ikke bærer sitt kors og følger etter meg, han kan ikke være min disippel.

(forts. i neste nummer)

Den store - - -

sagt ta frem de forhold og de tilstander som har aller videste betydning for menneskenes fellesskap her på jorden.

For de aller fleste er det naturlig nok, økonomien som står øverst på listen. Økonomi er et gresk ord som betyr husholdning og innbefatter alt til livets underhold, både det absolutt nødvendige så vel som det mere luksusbetonte. Det er derfor naturlig at økonomien har den første og største plass i menneskenes fantasi og tanke. Det andre største moment som altså setter like store krav til tankelivet der det sosiale, det er avhengighetsforholdet menneskene i mellom og nasjonene til hverandre. Altså er økonomisk ubekymring og nasjonal og internasjonal frihet og fred de to største krav som er overveiende momenter i menneskenes tanker og sind.

Når vi samstiller disse livskrav med replikkene i Jesu Kristi universelle samfundslære, så finner vi en parallell som helt naturlig og logisk gir løsning på de problemer som besværer våre økonomiske og sosiale forhold.

Altså retter vi følgende realistiske spørsmål: Hvilke lovparagrafer i livets universelle grunnlov har størst betydning for et sant og reelt og naturlig samfundslivs utfoldelse?

Og Kristus svarer: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av all din sjel og av all din hu». Dette er det første og største bud. Men der er et annet som er like stort: «Du skal elske din neste som deg selv». På disse to budene hviler hele loven og profetene (Matt. 22, 36, 37).

Mesteren i sann livskunst, Jesus Kristus, påviser her universets grunnlov for menneskenes samfundsliv. Det er to paragrafer som har like stor betydning. Den første paragraf sikter til det skapende opphav «Gud». Det å «elske» opphavet og faderen til alt og alle, betyr naturligvis at menneskene skal erkjenne og godkjenne, vurdere og verdiansette og handle ut fra det faktum at skaperen av livet og alle de resurser som livet behøver er den eneste og primære inkomstkilde både for individets og samfundets husholdning og funksjoner. Dette er universaløkonomi som skal aktes og æres, vurderes og verdiansettes til folkenes og til nasjonenes husholdning. Skaperen av alt liv og dets livskilder er den eneste sanne adresse, hvortil skapningen mennesket skal søke å få sine økonomiske krav refundert. Dette er vitenskapelige kjennsgjerninger, og når vitenskapen av idag, bl.a. sosialøkonomene ikke vurderer disse kjennsgjerninger, så er det mulig at det kommer av at prestene og predikantene under kristendommens etikett lærer at Jesu Kristi samfundslære er religion? «Himmerikets nøkkel» er i falske hender.

Det andre store bud, den sosiale paragraf: - «elsk din neste som deg selv». Tjen din neste på samme måte som du selv ønsker å bli tjent. I reell betydning sier det at vi skal tjene hverandre med å fremstille og foredle de sanne og reelle livsverdier.

I disse to universelle lovbud henviser Kristus først og fremst til menneskenes avhengighetsforhold til skaperen, det skapende center av alt, sett og usett, oppdagget og oppdagget, og samtidig hen-

viser Kristus til menneskenes innbyrdes livsbetingende avhengighetsforhold. Disse to budene rommer en storstilet universell samhörighet. Det å erkjenne denne naturlovsmessighet, og la den komme til praktisk utfoldelse i vårt samfundsliv, vil bety menneskeslektens modernisering og kultivering både i moralsk og i sann demokratisk betydning. Det er derfor en sann livsens realitet i Jesu Kristi replikk, der han henviser menneskene til å innrette seg etter - «Gudsrikets rettfærdige lovorden, da får vi alle ting i tilgift». (Matt. 6,33).

Ordet synd heter i Jesu språkbruk Hamartia som betyr å ta feil av målet. Det kan bety en feil ide eller en feil tro og en feil oppfatning. Hamartia er livsløgnen. Den ting ikke å erkjenne og innordne seg til livets sanne og naturlige lov og orden. Altså den ting å ikke anerkjenne og handle etter de formler som livets skaper han formet for vårt samfundslivs funksjoner, økonomisk og sosialt, det er synd. Det er selve livsløgnen, den offentlige synd, kirkenes store synd og vitenskapens villfarelse. Individenes store eller små synder og utskielser, er ganske naturlig nok, bare resultater av en gal folkeveiledning og en gal oppkonstruert samfunns lære og samfunnsform. Hvis samfunnstreet eller samfunnsystemet er riktig og godt, så vil følgelig grenene eller menneskene bli gode. «Lat enten treet være godt og dets frukter god, eller la treet være dårlig og dets frukter dårlige, for på treet skal frukten kjennes». (Kristus i Matt. 12.33).

Den ting ikke å erkjenne og handle i samsvar med livets og skaperens universelle drifter og krefter og naturlover, er en overtredelse eller en synd som der ikke er tilgivelse for.

Les i denne forbindelse hva Kristus sier i Matt. 12.31. 32. «Derfor sier jeg eder: Hver synd og bespottelse skal bli menneskene forlatt, men bespottelse mot ånden skal ikke bli forlatt. Og om noen taler et ord mot Menneskesønnen, det skal bli ham forlatt, men om noen taler mot Den Hellige Ånd, det skal ikke bli ham forlatt hverken i denne verden eller den kommende».

(Den Hellige Ånd er uttrykket for den høyeste kvalitet i menneskelig betydning. Det er den sublimne sannhet eller livssannheter som faktisk er tilstede ovenover eller utenom menneskenes religiøse og politiske innbildninger og ideer).

Jesu Kristi lære kan ikke samstilles med religion, den bør heller opptaes som en hyper moderne sosiologisk vitenskap - og det gjelder livet eller utsettelse og død om ikke den Kristne lære kommer til praktisk utfoldelse som sosial reform.

Hvordan kan prestene og de religiøse predikanter kunne forklare at Jesu Kristi økonomiske henvisninger er religion? I Matt. 6 kap. 24 til og med 33 vers, kommer Kristus med en detaljert økonomisk vurdering: «Ingen kan tjene to herrer for han vil enten hate den ene og elske den andre, eller holde seg til den ene og forakte de andre.

I kan ikke tjene Gud og Mammon! Derfor sier jeg eder: Vær ikke bekymret for eders liv, hva I skal ete og hva I skal drikke, eller for eders legeme hva I skal klæde eder med. Er ikke livet mer en maten, og legemet mere enn klærne? Se på himmelens fugler. De sår ikke de høster ikke de samler ikke i

lader, og eders himmelske far før dem allikevel. Er ikke I meget mere enn de. Og hvem av eder kan med all sin bekymring legge en alen til sin livslengde. Og hvorfor er I bekymret for klærne? Akt på liljerne på marken, hvorledes de vokser, de arbeider ikke de spinner ikke, men jeg sier eder: Enn ikke Salomo i all sin herlighet var klæd som en av dem.

Men klær Gud således gresset på marken, som står idag og imorgen kastes i ovnen, skal han da ikke meget mere klæde eder. I lite troende! Derfor skal I ikke være bekymret og spørre: Hva skal vi ete, eller hva skal vi drikke eller hva skal vi klæde oss med? For alt slikt søker hedningene etter. Men søk først Guds rike og hans rettfærdighet, så skal I få alt dette i tilgift».

«Vær ikke bekymret» for skaperen av jorden og alt liv, har inntil overdådighet, tilrettelagt hele husholdningen. Men så lenge som prester og religiøse predikanter lærer at Jesu Kristi enkle lære om universaliteten for menneskenes sosiale og økonomiske livsførsel, er religion og noget som gjelder hinsides graven, da blir det følgelig politikerne og sosialøkonomene og alle andre problemmakere, som på tross og på tvers av den kristne læres natur-logiske universelle sannheter som verdiansettes galt og vurderer galt og følgelig handler galt.

Og nettopp her ligger grunnårsaken til det politiske kaos, til all økonomisk bekymring og til all interessemotsetning, og til krig. Det er derfor helt logisk når Kristus sier: « - I kan ikke tjene Gud og mammon». Vi kan ikke tjene virkeligheten og uvirkeligheten samtidig.

Vi kan ikke erkjenne det naturlige samtidig som vi handler unaturlig. Og vi skal ikke tjene på hverandre men vi skal tjene hverandre. Det er ikke nok med å tjene Gud om søndagen i kirke og bedehus, og så resten av uken høre med hverandre i mammonsdyrkelse og prisjageri.

«Ikke en hver som sier til meg: Herre, Herre skal komme inn i Himlens rike (Gudsriket på jorden), men de som gjør min himmelske faders vilje». (Matt. 7.21).

«Men hvorfor kaller I meg Herre, Herre og gjør ikke det jeg sier». (Luk. 6.46).

«For den som gjør min himmelske faders vilje, han er min broder, og søster og moder». (Matt. 12.50).

Det eneste som kan redde verden og frelse menneskeslekten fra ødeleggelse og undergang, det er at menneskene oppdager og erkjenner Jesu Kristi universelle (naturlige) økonomiske og sosiale vurderinger og lære, og handle ut etter dette.

Derfor bør det sies: Dere prester og predikanter, dere som har tatt på dere etiketten «kristenforkyndere», og dermed har tatt «Himmerikets nøkkel» i besittelse: Nu er det på tide at dere låser opp menneskeslektens testament og gir arvingen og gudebarnet mennesket betingelsene og berettigelsen til universarven, som er Gudsriket blandt menneskene på jorden.

Frem med Kristus i samfundet. Tolk hans lære som den virkelige er, nemlig en praktisk gjennomførbart, naturlig samfundsreform.

Sig. Jacobsen

SPLITT OG HERSK I

Svein Otto Hauffen

Splitt og hersk – er Satans metode

Hans kynisme-impulser påvirker hodet.

Så splid skal føles

Som et så naturlig gode

At mange selvgode villig vil tro det.

Impulsene gjentas for å gå dem i blodet

Så spliden kan fremmes, uten å hemmes.

SPLITT OG HERSK II

Man ser fragmentarisk,

Deltar i fraksjoner,

Men herskelyst virksom

I splid-aksjoner.

Som selvsagt bevirker reaksjoner

Og fremprovoserer motaksjoner

Privat og politisk finner det sted

Så Satans vilje på jorden skal skje.

Slikt skjer i det små

Og i store nasjoner.

Formålet: å fremkalle flere millioner

Av kyniske mentale Satans-kloner.

Tafatt opposisjon

Et tilbakeblikk ved dette politiske arbeidsårets slutt forteller oss at vi har hatt en usedvanlig tafatt opposisjon i Halden etter kommunevalget.

RESTEN var heller ikke nådig – da redaktøren i Halden Arbeiderblad skrev sin lederartikkel, 12. juli. Jeg gjentar ytterligere noe, som etter min mening passer i dagens situasjon. Ikke bare i kommunal sammenheng, forresten – men i høyeste grad også på nasjonalt plan: ”Å drive troverdig opposisjonspolitik er noe mer enn å stemme mot dem som har flertallet. Opposisjonen klager ofte, og av og til med rette, på maktarrogansen til Arbeiderpartiet. Partiene på borgerlig side greier imidlertid sjelden å samle seg om en helhetlig og radikalt annerledes politikk. Tydeligst har dette kommet fram i de ulike forslagene til budsjett.”

SLIK skal det skrives - for det er faktiske forhold! (Hint til noen andre redaksjoner).

STORTINGSVALGET neste år er derfor en anledning hvor en helhetlig, radikal politikk som er annerledes, kan fremmes. For å fortsette i samme spor som til nå – er på ingen måte fornuftig. Dessuten strider det mot Grunnloven og dens intensjoner for det norske folk. Tiden fremover må derfor brukes til mer folkeopplysning og avsløring omkring det som i årevis har foregått. Da bør det for alvor gå opp for ALLE at det er et sosialt system – uten sosialisme – som er svaret og løsningen på tidens uføre. Hvem tar på seg en slik oppgave? (Kanskje spesielt hjemmesittere venter på et eventuelt svar). Politikere er prestisjebundet – og mange avisredaksjoner er meget tause om hva som har foregått i virkelighetens verden. Nettsiden HYPERLINK "http://www.riksavisen.no" http://www.riksavisen.no viser derfor også til andre steder der opplysninger og avsløringer om det som har skjedd kan hentes. Eksempelvis: http://www.grunnlovensvektene.com

I SOMMER ble følgende spørsmål fremsatt i et leserinnlegg: 1,5 millioner stemte ikke ved siste valg . Det må være en årsak til det?

SVARET er også allerede gitt: Landet behøver en ny giv i politikken for å sikre vår 1000årige kulturarv, vår tradisjon, vår frihet og selvstendighet. Vær med å slå ring om disse våre umiste-lige verdier, vær med å sikre fundamentet for disse verdiene. Vær med å sikre nasjonens Frihetsbrev – Norges Grunnlov.

Thorbjørn Andersen. Halden.

Tre - - -

- 530 f.Kr.). Senere fulgte flere av de etterfølgende storkonger i den førstes fotspor.

Persernes overgrep på Grekenland førte til at Aleksander den Store en gang for alle ville slå tilbake. Alekander var sønn av Filip II (384 - 323 f.Kr.) av Makedonien. Aleksander samlet grekere fortrinnsvis fra Korint. Med en hær på 120.000 mann og 15.000 ryttere, ifølge Plutark, gikk han over Hellespont. I flere mindre slag slo han perserkongen, Darius Kodomantor, for til slutt å gi ham dødsstøtet.

Etter Aleksanders død delte hans hærførere riket mellom seg. Hellenene ble værende i Orienten i 400 år. Tiden fra 323 (Aleksanders død) og frem til 221 f. Kr. er kalt hellenismens tidsalder, jfr. Mækkabærbok 4, 9 - 15.

I den hellenske tidsalder fikk den hellenske kultur en dominerende plass i Orienten, som kom den jevne mann til gode. Under den hellenske tid ble det etablert foreninger og klubber som enhver privat kunne bli medlem av, både grekere og ikke grekere, både menn og kvinner, rik og fattig (Anders Holm Rasmussen).

Forbindelsen mellom hellenerne og Jesus har foruten tømmersmannsyrket gått på det kulturelle og religiøse området. For Jesus vedkommende fikk han innsyn i Akademiets tanker (Sokrates, Platon, Aristoteles).

Jeg minner om at hellenerne var i Lilleasien i 400 år der de spilte en dominerende rolle.

Bergprekenes innhold (Matt. 5 - 7) er etter mitt skjønn tatt ut av Platons lære og er etter min mening en programmerklæring.

Jesus' historie - romerne

På Jesus' tid var Palestina en vasallstat under Romerriket, som ble ledet av Keiser Augustus (63 f.Kr. - 14 e.Kr.). Augustus var en herskertype av sjeldens format. Han var nøysom, levde et enkelt liv og var i ekte-skap med Livia i 38 år. Han var religiøst interessert og fikk bl.a. i stand en morallov. Han vasket sitt rike med stor omhyggelighet. Været han uroligheter som kunne tyde på at riket var i fare, gikk han til aksjon.

Krig ble bare ført når det var nødvendig. Okkupasjonen ble ikke møtt med begeistring blant palestinerne. Noen var for, andre imot. Selotene ønsket romerne bort. Midtøsten var på den tiden et urolig hjørne.

Augustus ble etterfulgt av Tiberius (42 f.Kr. - 37 e.Kr.).

Tiberius var sønn av Livia i et tidligere ekteskap. Til forskjell fra sin adoptivfar, var han en religionsmotstander. For øvrig styrte han Romerriket på samme måte som sin forgjenger.

Jesus var tømmersmann, og sønn av en tømmersmann. Jesus var født av jødiske foreldre (Josefus, 37 - 95 e.Kr.). De bodde i Nasaret. Far og sønn arbeidet sammen i flere år. Fikk de ikke oppdrag i nærheten av sitt bosted, dro de til den

hellenske nabobyen Sepforis. I dag heter Sepforis Tel Zippori.

År 4 f.Kr. - 39 e.Kr. ble byen tilintetgjort av den syriske statholder Quintilius. Samme år 4 f. Kr. - 39 e.Kr. ble byen bygget opp igjen av Herodes Antipas. Oppdragene i nabobyen må ha vært mange og tidkrevende. Kontakten med hellenerne må ha gått langt når man ser på Jesus' liv.

Kommunikasjonen mellom Jesus og oppdragsgivere gikk på det hellenske fellesspråk «koine».

Hva kan ha fått Jesus til å gi opp tømmersyrket? Han var på det tidspunkt ca. 30 år. Jo, etter min mening er det flere forhold som har talt for det. Jesus var sønn av dypt religiøse foreldre. Disse var igjen beslektet med mennesker med samme religiøse innstilling. Jesus' foreldre var storforbrukere av synagoger. Hvis Jesus var med på å reise amfiteateret, som rommet fem tusen sitteplasser, må man anta at han har benyttet seg av teateret. Eksempelvis de komedier Aristofanes sto bak (450 - 385 f.Kr.). At døperen Johannes har vært med på å forme Jesus' innstilling må man anta.

Tømrer og forkynner-virke

Hvorledes hang det sammen at Jesus gikk fra sitt tømmersyrket og over til å bli forkynner?

1) Jesus var fra barnsben av opptatt av religion. Som tolvåring var han med sine foreldre til Jerusalem. Da de skulle reise tilbake til Nasaret, var Jesus forsvunnet. Han ble ettersøkt. De fann ham i synagogen hvor han satt i samtale med presbtere.

2) Tømmersmannsvirksomheten som den hans far og han selv drev, må ha vært betydelig og langvarig hos hellenerne. Jesus' språk var arameisk. Gresk må han ha tilegnet seg gjennom sin kontakt med hellenerne. I samtalen med hellenerne må partene utenom faget også ha kommet inn på religiøse spørsmål. I disse spørsmål støtter jeg meg til Høffding.

3) Jesus var stadig i det offentlige rom. Vi finner ham i synagogen og han må ha vært på teateret der han har fulgt de forskjellige komedier.

4) Jesus levde på en tid og i et land hvor tallrike religioner slåss om makten.

Jesus var en naturbegavelse med evner som gikk langt ut over det vanlige. Han var både god (Matt. 19.17) og fullkommen (Matt. 5.48). I mine øyne var han en samfunnskritiker mer enn en religiøs person.

Uttrykket «Kristendommens grunnlegger» er satt inn av kirken.

Jesus var ikke for opphevelsen av loven, men oppfyllelse av den. (Matt. 5.17). Bergprekenen (Matt. 5 - 7) er i mine øyne en programmerklæring. Resultatet var de inntrykk han har fått gjennom hellenerne og egne iakttagelser.

Jesus var håndverker, han tenkte praktisk. Grep fatt i det som for ham var det viktigste. Disse tankene er kommet frem i Bergprekenen.

(Forts. neste nr.)

Byråkratiet må fjernes.

En omfattende kartlegging – betalt av Nærings- og handelsdepartementet - viser at det koster næringslivet 57 milliarder årlig å tilfredsstille informasjonskravet i offentlige lover og forskrifter. (Dagens Næringsliv, 12.6.)

FLERE AVISER må heretter se mer inngående på problemet, for det handler om også en annen og særdeles alvorlig side - det nærmest altomfattende byråkratiet og kompliserte lovverket – som gjør oss alle til treller i Formynderstaten! Byråkratiet må derfor fjernes - vel og merke det som er sterkt skadelig. En betydelig del av byråkratiet kan uten skadevirkninger kuttes bort!

PÅSTANDEN ble fremsatt for noen år tilbake – og er enda mer aktuell i dag. Jeg sikter i denne sammenheng til advokat Kr. Almås – som i en årrekke har advart mot følgene av galskapen. Ja, for det dreier seg om ren, skjære galskap – satt i system. (Mer om dette kommer kanskje tydeligere frem etter hvert – hvis ikke lesere allerede har gjort sine erfaringer). Nå tror mange at jeg sikter til bare Arbeiderpartiet og andre erklærte sosialister her i landet. Men det er feil – fullstendig feil! "De andre" har ikke vært en tøddel bedre. Tvert imot, og nå har de til og med tenkt å overta styringen etter valget i 2009. MEN – har de tenkt å fjerne sosialismen i Norge? Spørsmålet – og eventuelt svar - bør være av almen interesse.

OM SVAR KOMMER – er høyst tvilsomt. Derfor denne utfor-

dring: Et parti som kommer med et fornuftig løsningsforslag, har lenge vært etterlyst - og bør være av aller største interesse foran kommende valg. Et slikt forslag må imidlertid ha sitt utgangspunkt i Grunnloven og dens intensjoner. Videre må det fremgå klart og tydelig hvilken løsning som er tenkt brukt i den nødvendige opprydding som må til innenfor det brune, sosialistiske administrasjonsapparatet.

UTVIKLINGEN mot det sosialistiske system - også etter 2.verdenskrig - er for så vidt logisk.

Jeg tenker i første rekke på Arbeiderpartiets "to-skritt-frem-ett-tilbake-taktikk". Analyse viser imidlertid noe langt mer raffinert og lite tillitsvekkende – som da også har ført til generell forakt overfor politikere og deres de-

strukture spill.

LAUGET av politikere og byråkrater blir neppe blide. Men jeg synes manipuleringen av befolkningen gjennom mange år må opphøre. For om sosialismen enten betegnes som rød, brun, grønn eller svart – blir for borgere hipp som happ. Alle mennesker som ønsker størst mulig frihet, må være enige i det – for til syvende og sist: Det er dette saken dreier seg om - ikke sant? Spørsmålet rettes til alle.

INNLEGGET virker helt sikkert provoserende på mange. Det er meningen. For det uføret vi alle er havnet i – krever en stor reform, etter en gjennomgripende og nødvendig ryddeaksjon – etter mange år med renspektet galskap.

Thorbjørn Andersen, Halden.

AALSTAD OG HAMAS

Noter meg at Øystein Aalstad kritiserer regjeringen for manglende utbedringer av kirkebygg i landet og i stedet støtter Hamas.

Apropos Hamas: det var amerikanske myndigheter som ga Hamas den makt de har i dag da de ville ha en motvekt til Fatah. De støttet i sin tid Hamas med dollar og våpen. Vi ser hvordan det gikk. På samme måte støttet de Taliban da Sovjet gikk inn i Afghanistan. Vi ser hvordan det gikk. Lærer USA eller Øystein Aalstad noe av dette? Tiden får vise...

DOJ

FRPS ELITETENKNING HOLDER IKKE VANN

Frps kulturpolitiske talsmann Ulf Erik Knudsen sa til Aftenposten at han vil bort fra det som "elitegengen i Kunstneres Hus eller i Kulturrådet" mener er bra kultur.

Samtidig ønsker Frp eliteskoler for flinke elever. Hvor er logikken?

DOJ

Liste over B. D. Brochmanns foredrag

Disse foredrag/taler finnes nå samlet på en CD i mp3-format. Variigheten av foredraget i parentes etter tittel/tekst.

Bdb-02: Foredrag-02: Hva er et åndsstyrt samfunn i praksis? (9.11.1950, Oslo) (1:26:32)

Bdb-03: Foredrag-03: Kunsten å lese Bibelen (12.11.1950, Oslo) (1:02:06)

Bdb-04: Foredrag-04: De økonomiske interesseomsetningene mellom øst og vest (14.11.1950, Oslo) (1:12:06)

Bdb-05: Foredrag-05: Samfunnsøkonomiske dilemmaer i lys av den universelle økonomi (18.11.1950, Oslo) (1:29:54)

Bdb-06: Foredrag-06: Nye ideer – et nytt ideal til ungdommen selv (1:23:19)

Bdb-07: Foredrag-07: Hvorfor er verden så pessimistisk? (Oslo 1953) (1:06:19)

BDB i Velfjord 1955:

Bdb-Velfjord-1a (1.del) (49:01)

Bdb-Velfjord-1b (2.del) (48:55)

Winther-velfjord-1c (Winthers takketale til BDBs foredrag) (02:34)

Bdb-velfjord-2a (1.del) (45:38)

Bdb-velfjord-2b (2.del) (14:14)

Bdb-velfjordavskjed (34:44)

Andre taler/foredrag:

1951-olsensamtiden (58:24): Min venn Olsen Samtiden (31.01.1951)

bdb-pettersen (30:34)

Bergen 1951 (56:53)

Bergen 1953 (1:02:10)

Bergen 1955 (42:29)

Jesugjenkomst (1:01:33) (1955)

Narvik 1954 (56:08)

Nyorientering (1:01:35) Hva er nyorientering?

Oslo 1953 (1:03:36) Kristendommen i lys av psykologien

Valgforedrag 1936 (18:02)

EvaBrochmann (19:30): Fra NRKs program om BDB med datteren Eva Brochmann

Lydkvaliteten på flere av foredragene er svært varierende. Disse foredragene er først tatt opp på spolebåndopptaker for så å bli overført til kassett, derfra digitalisert til PC som mp3-filer. Unntaket er Valgforedraget fra 1936 som tydeligvis er innspilt på voksrull for deretter å bli overført til båndopptaker/kassettspiller.

Hvert foredrag har vanligvis en innledning av andre medarbeidere innen nyorienteringen gjennom årene slik at tittelen på BDBs foredrag kommer klart frem. Enkelte foredrag mangler en slik innledning.

Alle disse foredragene er samlet på en CD og kan kjøpes fra Bondes Forlag, Dag Ove Johansen, 8200 Fauske, via sms til 93850411 eller til epost dagoj@online.no

CDen koster kr. 200,- pluss porto.

Diskrimineringen av kristne

Kirsti Thusest Gunnestad
Rektor, Trondheim

Dagbladet på nett

Diskrimineringen av tros- og livssynssamfunn i Oslo rådhus er et gufs fra en fortid med forskjellsbehandling på grunn av tro.

Det offentlige Norge fortsetter diskrimineringen av religiøse grupper. En av de mest grunnleggende

menneskerettigheter er trosfriheten. Det innebærer at et individ får velge sin tro og sitt livssyn; fritt får samles med sine trosfeller og fritt får forkynne sin tro. En demokratisk stat vil verne alle individers rettigheter på dette området.

I Norge har vi hatt statskirke siden 1000-tallet, først katolsk, siden luthersk. Da jeg gikk på skolen, kom den lutherske presten på besøk i klassen for å høre på religionsundervisningen. Siden jeg ikke var døpt og statskirkemedlem, fikk jeg i alles påhør, spørsmål om hvorfor jeg ikke var døpt og hva mine foreldres trossamfunn lærte

om dåp. Ganske sterkt for en 10-åring.

Den tida er forbi. I skolen blir det understreket at det er livssynsmangfold, og at alle elever og foreldre skal møtes med respekt. Med nytt religionsfag kan alle som er kvalifisert undervise i KRL/RLE i skolen, enten mann er pinsevevner, humanetiker, lutheraner eller hindu.

Men i Oslo rådhus fortsetter diskrimineringen. Der blir ett livssynssamfunn tolerert. Ja, de skal til og med få ha sine overgangsriter der. Men ingen andre får adgang. Oslo rådhus vil verken ha baptister

eller muslimer innenfor dørene. Kun Humanetisk Forbund får rød løper. Argumentet for diskrimineringen er lang praksis.

Er dette et holdbart argument? Norge har en veldig lang praksis når det gjelder å diskriminere tros- og livssynssamfunn utenfor statskirken. Noen av oss har opplevd det ganske så merkbart. Blir det rett fordi det er praksis? Skal noen diskrimineres fordi vi har gjort det lenge?

Siden Lov om trdomssamfunn av 1969 er toleransen og respekten for ulik tro langsomt blitt bedre i det norske samfunnet.

For oss som ikke tilhører, verken den ene eller andre av Norges to offisielle tros- og livssynsretninger, nemlig Statskirken og

Sekularismen, blir diskrimineringen fra Oslo bystyre et slag i ansiktet. Det hjelper ikke at statskirken blir inkludert i diskrimineringen denne gang-en.

Jeg er også forundret over at Humanetisk forbund, som har stått på barrikadene mot diskriminering på bakgrunn av livssyn, så inderlig vel tåler den urett som ikke rammer dem selv.

Hvor ble det av det åpne og tolerante samfunnet?

ØREDØVENDE TAUSHET

Etter skuddene mot asylmottaket i Asker der en sovende 16-åring ble truffet av en kule fra en rifle, har det vært bemerkelsesverdig stille fra folk som hyler mot volden i samfunnet (les: volden fra innvandrere og asylsøkere).

Nå er en kjent Asker-advokat arrestert for udåden. Det forbigås vel i stillhet...

DOJ

Islamsk og kristen fromhet

Harald Olsen
Universitetet i Agder

Dagbladet på nett

RELIGION: Sven Kærup Bjørneboe har vært på reise i Tyrkia og Syria, og har i Dagbladet 4. august gjengitt noen av sine inntrykk. Her er interessante observasjoner og vurderinger. Men her trekkes også slutninger som går langt ut over det som det er saklig grunnlag for. Det mest verdifulle ved Bjørneboes bidrag er den måten han benytter islam som et speil for et kritisk blikk på vår moderne vestlige kristne sivilisasjon. Også hans påpekning av at man ikke kan få et fullstendig bilde av en religiøs tradisjon ved bare å studere læresetninger og dogmatikk er viktig. Man må også ta med den måten troen ytrer og manifesterer seg på i menneskers liv, det vi kan kalle tradisjonens spiritualitet.

Bjørneboes hovedpåstand er at der er en «fundamental forskjell» mellom muslimsk og kristen fromhet, der den første er utadvendt og den andre innadvendt. Problemet er bare at de konkrete eksemplene han nevner ikke egner seg til å underbygge en slik påstand. For dette er delvis fromhetsuttrykk som islam har arvet fra den kristne kirke (som den karakteristiske islamske bønnestillingen, prostrasjon) og delvis former som er like tydelige i begge tradisjoner (som pilegrimsvandringen og den åpne

og utadrettede gudstjenesten). Det underlige er at det er de kristne fromhetsuttrykkene Bjørneboe feiltolker mest.

Mot Bjørneboes hovedpåstand vil jeg hevde følgende: Både den kristne og den islamske tradisjon er svært sammensatte og mangfoldige størrelser, har påvirket hverandre i større grad enn de fleste av oss er klar over, og rommer begge svært ulike former for fromhet og spiritualitet. Begge tradisjoner viser tydelige eksempler på både en innadvendt/kontemplativ og en utadvendt/ekspresiv (og ofte karismatisk) form for spiritualitet. I enkelte henseender er det slik at forskjellene mellom de ulike for-

mene for spiritualitet i den ene av disse tradisjonene kan være vel så store som forskjellene til en tilsvarende spiritualitetsform i den andre tradisjonen. Det kan derfor med god grunn hevdes at der er vel så stor avstand mellom det lov-orienterte og det mystisk/sufistiske islam som avstanden mellom islamsk og kristen mystikk. Og det er nettopp når man, som Bjørneboe, søker etter tradisjonenes spiritualitet og konkrete fromhetsuttrykk at dette blir tydelig. Og de overraskende mange eksemplene på likhetstrekk, påvirkning og slektskap vil for øvrig også være det beste utgangspunkt for reell religionsdialog.

LANDSFORRÆDERI!

Frp og Høyre mener det er riktig å selge statens aksjer i bedrifter og industri til utenlandske investorer. Særlig har Frp-Korsvold fra Troms uttalt i klare ordelag at dette er naturlig og riktig.

Å selge arvesølvet på det utenlandske markedet til fremmede eiere må vel nærmest karakteriseres som landsforræderi – eller hur?
DOJ

SIVILE TAP I AFGHANISTAN

Det var fredag afghanske myndigheter gikk ut og mente at 76 sivile, blant dem 50 barn, ble drept i et amerikanskledet angrep.

Hvorfor denne øredøvende stillheten fra vestlige støttespillere for krigen i Afghanistan? Stoler de ikke på tallene fra de afghanske myndigheter de selv har innsatt?

Men her er vel de sivile drept i såkalt "friendly fire", så da så...

DOJ

BERTRAM D. BROCHMANN – den store sosial-reformatoren i Norge

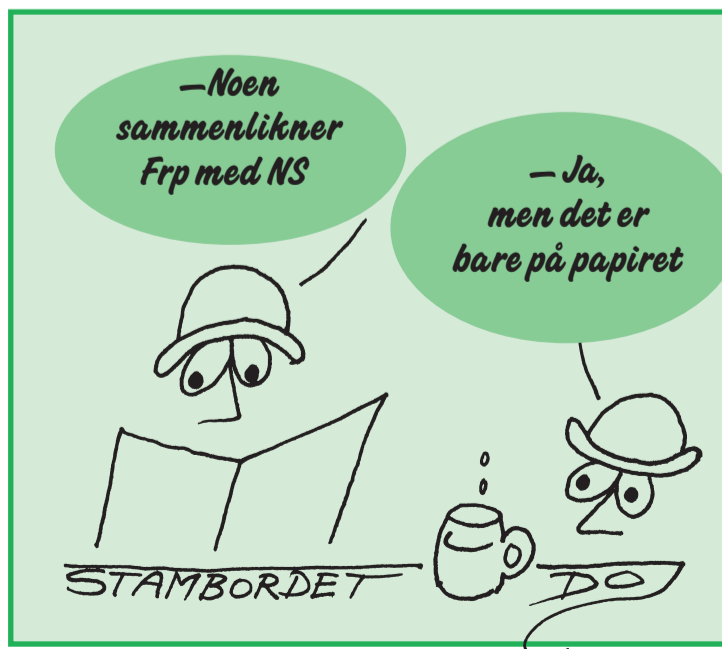
Bertram Dybwad Brochmann (1881-1956) var prestesønn og utdannet gartner. Han reiste land og strand rundt og prekte om en ny samfunnslære. En lære som talte Staten og Kirken midt i mot.

For Brochmann var statsmakt, pengemakt og religion menneskehetens nye avguder. Disse molokene som han kaller dem, knebler friheten og folket. Brochmann bygger sin nye samfunnslære på en radikal forståelse av Kristus og evangeliene.

Brochmann innførte i sin samfunnslære begreper som "to slags fantasi" (den ukontrollerte og den kontrollerte) og "to slags virkelighet" (den objektive skapt av Gud og den relative skapt av mennesker). Gjennom 40 år utga han mer enn 40 bøker om sin nye samfunnslære. Det vakte stor oppsikt da han i sitt åpne brev til Adolf Hitler i 1937 gir uttrykk for at Hitlers undergang er viss, hvis han fortsetter å følge det makt- og voldsprinsipp han hadde slått inn på. Brochmann hadde dessuten også hjulpet den jødiske Helene Harand i hennes kamp mot Hitlers jødeforfølgelser, og han hadde holdt offentlig foredrag om dette i Wien. Brochmann var derfor uønsket i Berlin.

Så bryter 2. verdenskrig ut, og noen måneder senere står tyskerne etter et kappløp med engelskmennene som okkuperer Norge, mens Konge og Regjering rømmer til England med gullbeholdningen og lar folket i stikken. Om dette sier Brochmann sin hjertens mening i et radioforedrag i juli 1940 - mer enn en måned etter at krigstilstanden mellom Norge og Tyskland var opphørt ved den norske hærs kapitulasjon, og okkupasjonsstilstand var inntrådt. Han angriper også Englands kyniske holdning overfor Norge. Hensikten med Brochmanns radioforedrag var for det første å motarbeide Quisling, dernest å fremheve Hitlers riktige økonomi-politikk mot plutokratiet. Dette for å komme på talefot med okkupasjentene som han hadde tett inn på livet, og for med det å skjeme sine tilhengere i Norge. Han var den første politiker som tok Jesu budskap om å "elske sine fiender" og ikke bare gå én mil med dem, men to, alvorlig. For dette ble Brochmann etter krigens slutt tiltalt og dømt ved det "rettsoppgjør" som av den tilbakevendte Regjering ble iscenesatt overfor 99.000 nordmenn. Brochmann tok som de tusenvis av andre sin fengslesstraff som et utslag av den politiske forfølgelse han var utsatt for. Av ukjente årsaker ble han brått sluppet ut av arrest etter knapt 6 måneders soning.

I sin bok "Til mentalundersøkelse" (1947) beskriver han dette årelange marerittet som norske myndigheter utsatte ham for. "Rettsaken mot B.D.B." (1947) viser i sin fulle bredde hvor paradisk det hele var.

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
I. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta